

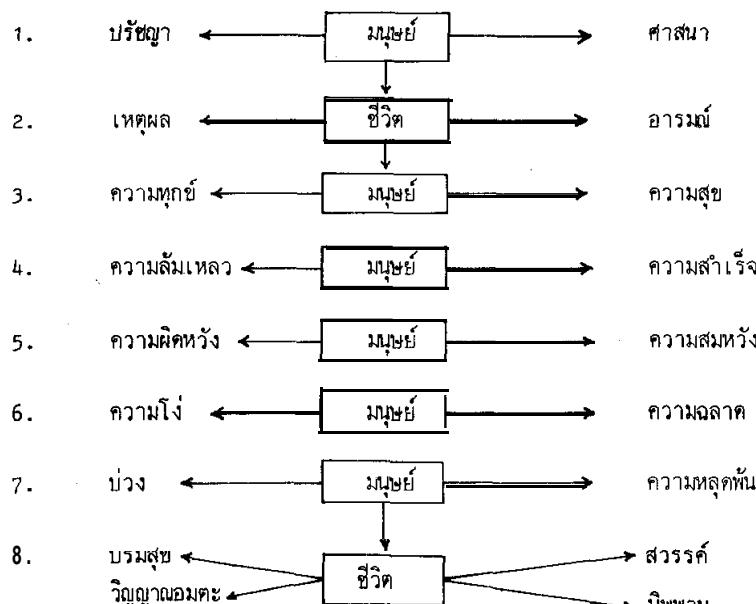
บทที่ 2

กำเนิดและการหมายของมนุษย์ในท่านของนักปรัชญา และศาสตรา

บทนำ

นักปรัชญาหั้งฝ่ายจิตวิญญาณและฝ่ายสารวินัย (วัตถุนิยม) มิได้กล่าวถึงกำเนิดและความหมายของมนุษย์โดยตรง เพียงแต่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมานั้นรูปแบบของความประารถนา ความต้องการ ความหวัง และการยอมรับ ฯลฯ ความไม่เพ็งประารถนา ความไม่ต้องการความผิดหวัง และการไม่ยอมรับ ฯลฯ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมและสังคมของตนที่สังกัดอยู่ว่าควรแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะใดบ้าง

ดังนั้น การศึกษาถึงกำเนิดและความหมายของมนุษย์ในที่นี้จึงเป็นการศึกษาธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาต่อโลกทัศน์ และเราจะได้นำหลักปรัชญาของนักปรัชญาที่สำคัญแต่ละคนมาศึกษาวิเคราะห์ให้เกิดความรู้ต่อไป โปรดดูในชาร์ทประกอบการศึกษาวิชานี้ จะได้เข้าใจปัญหาและชีวิตของมนุษย์ดังต่อไปนี้ คือความมีชีวิตอยู่และตายไปในที่สุด โดยให้พิจารณาว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลาง



1. มนุษย์ในทัศนะของนีทเช่ (Nietzsche 1844-1900)

นีทเช่ เป็นนักปรัชญาจิตนิยมชาวเยอรมัน ผู้สถาปนาแนวความคิดเรื่อง Superman อกมิมนุษย์ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีเจตจำนงที่จะมีชีวิตอยู่ (will to live) ออย่างเดียวกับ หาไม่ได้ หากแต่มีเจตจำนงที่จะมีอำนาจอึดด้วย (will to power) ธรรมชาติของมนุษย์มีความรักอำนาจ เป็นพื้นฐานและอำนาจก็เป็นปีศาจที่คอยหลอกหลอนมนุษย์อยู่เสมอ เมื่อมนุษย์มีอำนาจก็ต้องการมีอำนาจยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ด้วยเหตุนี้ นีทเช่จึงสอนให้มนุษย์ใช้ชีวิตอย่างเต็มไปด้วยการต่อสู้ และฝ่าอันตราย มีความมั่นใจใหญ่ไฟฟู ชีวิตก็คล้ายกับลักษณะของกรีก ซึ่งตัวพระเอกต้องแสดงความเก่งกาจสามารถให้ปราภก การต่อสู้เพื่อความเป็นอยู่ (struggle for existence) มีประโยชน์ตรงที่มันดีกว่าเพื่อน ๆ ขึ้นไปถึงระดับสุดยอด ผู้ที่เหมาะสมสมที่สุดย่อมอยู่รอดได้ (survival of fittest) พวกอกมิมนุษย์ย่อมก้าวล้ำหน้าพวkmนุษย์ธรรมชาไปไกล

สิ่งที่มนุษย์ปรารถนานั้นไม่ใช่เกียรติยศ ชื่อเสียง ฐานะทางสังคม และความอยู่รอด ออย่างเดียว แต่ยังต้องการมีอำนาจยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกด้วย มนุษย์มีความต้องใจอย่างยิ่งที่จะเสียสละ ความเพลิดเพลิน และความสุขเล็ก ๆ น้อยๆ และยอมทนทรมานรับความทุกข์ เพื่อที่จะได้มาซึ่ง อำนาจอันยิ่งใหญ่ และอำนาจอันจะเป็นไปในทางสร้างสรรค์ย่อมนำมามาซึ่งความสุขอันอุดมที่มนุษย์ ปรารถนาอย่างนัก ถึงแม้ว่าเราจะได้รับความทุกข์ยากลำบากลักษณะเพียงใดก็ตาม

ความสุขในความหมายที่ว่า เป็นความสุขอันอุดมที่ทุกคนปรารถนา มิได้มีความสำคัญอยู่ตรงที่ขณะที่ได้รับความเพลิดเพลิน คือ ปราศจากความทุกข์เท่านั้น แต่อยู่ตรงที่ได้กรองอำนาจ นั้นอยู่นาน ๆ และใช้อำนาจไปในทางสร้างสรรค์ การแสวงหาความสุขประเภทนี้ แสดงถึงการมีระเบียบวินัยในตัวเองขั้นสูง เพราะว่าเราขาดอ่านใจอันยิ่งใหญ่มาเป็นเวลานาน เนื่องจาก ถูกอำนาจผ่ายต่ำครองบังคับ เมื่อทำให้เกิดแรงกระตุ้นตื่นใจ และใช้ความคิดไปในทางสร้างสรรค์ แล้ว มนุษย์เราจะสามารถยกระดับชองตนเองให้สูงกว่าสัตว์เดียร์จฉาน และได้บรรลุถึงศักดิ์ศรี อันเป็นเอก ซึ่งนักปรัชญาหั้ง Bradley ในอดีตพิจารณาแล้วว่า เป็นสิทธิของมนุษย์มาแต่แรกเกิด

บุคคลผู้บรรลุสภาวะ เช่นนี้ เรียกว่า อภิมุขย์ หรือ Superman นี้เช่น นิความเชื่อว่า อภิมุขย์ หรือ บุคคลผู้มีอำนาจสูงสุด เช่นนี้ ได้มีมาแล้วในอดีต เช่น พระพุทธเจ้า พระเยซู และพระโมฆमัค ตลอดจนนักปราชญ์ท่านอื่น ๆ นับว่าเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ ที่ได้ศึกษาเชิงวิถีของบุคคลเหล่านั้น และชีวิตอันสูงสุดของอภิมุขย์เหล่านั้นไม่ได้มีเฉพาะอยู่ในประเทศไทย แต่ในประเทศและทุกภัยัณฑ์รวม

อภิมุขย์เกิดขึ้นได้อย่างไร เรื่องการเกิดขึ้นของอภิมุขย์นี้ นี้เช่น นิความเชื่อว่า เกิดจากหลักวิทยาศาสตร์ โดยมีสมมติฐานว่า เอกภาพมีอยู่ตลอดกาล เวลาไม่สิ้นสุด ฉะนั้น เมื่อมีโครงสร้างเคมีเกิดขึ้น เช่นนี้ อภิมุขย์ก็เกิดขึ้นโดยลักษณะเดียวกัน ตามความเหมาะสมของเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายของการเกิดของอภิมุขย์เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์และความสุข ของมวลชน อภิมุขย์จะมีความยินดีและพร้อมเสมอที่จะเผยแพร่กับเหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะดีหรือเลว ที่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้

สำหรับเรื่อง เจตจัնงที่จะมีอำนาจของนี้ เช่น นีกปรัชญาชาวอังกฤษในศตวรรษที่ 19 ชื่อ "ลอร์ด แอคชัน (Lord Action)" มีความเห็นขัดแย้งกับนี้ เช่นว่า "ผู้มีอำนาจก็จะมาอำนาจจนเหลิง" และทรงกับคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า "ยิโส ลทธาน มชุเชยุย" ผู้ได้ยศแล้ว ไม่พึงมา ทางรัฐศาสตร์เรียกว่า "อำนาจเป็นธรรม" (Might make Right) ทรงกับคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า วิส อิสสิริ โลเก อำนาจเป็นใหญ่ในโลก

เยมิลตัน (Hamilton) กล่าวว่า ถ้าให้อำนาจทั้งหมดแก่คนกลุ่มใหญ่ เชาก็จะกดขี่คนกลุ่มน้อย แล้วถ้าให้อำนาจทั้งหมดแก่คนกลุ่มน้อย เชาก็จะกดขี่คนกลุ่มใหญ่ (give all power to the many they will oppress the few, and the few will oppress the many)

แดตสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธรรมธาร) นักปรัชญาทางพุทธศาสนาได้กล่าวไว้อ้างน้ำพังว่า "คนมีอำนาจแล้วหลงอำนาจ ลืมอำนาจ และใช้อำนาจไม่เป็นธรรม อาจพินาศ เพราะอำนาจของคนเหมือนน้ำตาล เพราะพิมร้าย เสียหาย เพราะเชี่ยวเล็บของมันเอง"

การมีชีวิตรอยู่เพื่อการมีอำนาจนั้น ต้องพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ

1. อำนาจฝ่ายตัว

ใช้อำนาจในการทำลาย

- กดขี่ฆ่าเหง

- ถือพรรคถือพวง

- เท้นแก่ตัวจัด

- ถืออารมณ์เป็นใหญ่

- แตกแยกสามัคคี

- มีความอิจฉาวิจัยกัน

2. อำนาจฝ่ายสูง

ใช้อำนาจในทางสร้างสรรค์

- ให้ความเป็นธรรม

- ถือความรู้ความสามารถของบุคคลเป็น

หลักปฏิบัติ

- เอื้อเพื่อและเสียสละ

- ถือเหตุผลเป็นหลัก

- สร้างความสมานสามัคคี

- มีเมตตาธรรมต่อกัน

เมื่อวิเคราะห์ถึงความต่างข้างบนนี้จะเห็นได้ว่า การมีชีวิตรอยู่เพื่อการมีอำนาจแล้ว ใช้อำนาจไปในทางสร้างสรรค์ และใช้อำนาจเป็นธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ผู้นำประเทศหั้งหลายควรเจริญรอยตาม และถือเป็นหลักปฏิบัติอย่างยิ่ง เพื่อสันติสุขของมวลชน โดยอาศัยเหตุผลเป็นเครื่องมือของเจตจำนงไปสู่อำนาจ

นี้เช่น ในฐานะที่เข้าเป็นนักเหตุผลบิบม ถือว่า เหตุผลนั้นเอง เป็นเครื่องมือพิเศษซึ่งทุกคนจะขาดเสียไม่ได้ การที่คนเราจะมีอำนาจหรือครอบครองอำนาจอยู่ได้นานนั้น ต้องอาศัยเหตุผลเป็นเครื่องนำทาง เพราะอาศัยเหตุผลนั้นเอง มุขย์เราจึงสามารถใช้ตัวหาให้เป็นประโยชน์ ถ้าเราใช้ตัวหาให้เป็นประโยชน์ไม่ได้ก็เท่ากับว่า เราจังเป็นสัตว์ป่าต้องเป็นทาสของคันหาศอกไป

เมื่อทุกเป็นทาสของตัวหาแล้ว โอกาสที่จะมีอำนาจหรือใช้อำนาจไปในทางสร้างสรรค์นั้น ย่อมหมดไปอย่างแน่นอน สมควรหรือที่มุขย์เราผู้มีสติปัญญาและเหตุผลเข่นนี้จะยกเป็นทางของตัวหาอยู่รำไร

อุคਮการณ์ของ Superman ตามทัศนะของนี้เช่น จุดมุ่งหมายของมุขย์ชาติหั้งหมก คือ การพัฒนาเชือชาติไปสู่ความเป็น Superman เพื่อที่จะได้สร้างค่านิยมใหม่ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้มี

อ่านมา ทุกคนจะต้องสร้างคุณค่าอันดีงามให้กับสังคมมนุษย์ และคุณสมบัติขึ้นเพื่อฐานของ Superman ก็คือ มีอุดมการณ์ มีอำนาจ มีเหตุผล มีความกล้าหาญ มีการเสียสละ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีวิญญาณ ที่สูงส่ง มีความเพียรพยายาม และมีนิสัยต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ฯลฯ

ที่กล่าวมานี้ คือ ทัศนะของนีทเซ่ เกี่ยวกับมนุษย์ แต่มนุษย์ในอุดมการณ์ของเขาก็คือ Superman ซึ่งทุกคนมีโอกาสที่จะเป็น Superman ได้

2. มนุษย์และธรรมชาติในทัศนะของไฮเกล (Hegel George Wilhelm)

Friedrich Hegel 1770-1831)

ไฮเกล เป็นนักปรัชญาจินนิยมชาวเยอรมันที่มีชื่อเสียงมากที่สุด เกิดที่เมืองสตุตการ์ต (Stuttgart) และได้ศึกษาวิชาปรัชญา ศาสนาพุทธ เทววิทยา ที่มหาวิทยาลัยทูบิงเงน (Tubingen) ที่oma ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์พิเศษประจำมหาวิทยาลัยเยนา (Jena) สอนวิชาปรัชญาจนมีชื่อเสียง แนวความคิดทางปรัชญาของเขายังคงอยู่ในปรัชญาประวัติศาสตร์ นิติปรัชญา และปรัชญาการเมืองโดยทั่วไป

ไฮเกลมีทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติ โดยมีความเชื่อว่า ธรรมชาติกับเหตุผลเป็นสิ่งเดียวกัน หน้าที่ของปรัชญา คือ การรู้จักธรรมชาติของโลกและประสบการณ์ของโลก การศึกษาและการเข้าใจในสิ่งทั้งหลาย นอกจากนี้ ปรัชญาอย่างศึกษาให้รู้เนื้อแท้ออกความจริง ความกลมกลืน และกฎอันเป็นนิรันดร นั่นคือ การศึกษาให้เข้าใจภูหรือรูปแบบที่ควบคุมเหตุผลให้ทำหน้าที่

ฉะนั้น ตรรกวิทยากับปรัชญาจึงเป็นอันเดียวกัน ในฐานะที่ศึกษาถึงความสมเหตุสมผลในการแสวงหาความจริงร่วมกัน (ตรรกวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาถึงความสมเหตุสมผล) ส่วนอภิปรัชญาเป็นวิชาที่ศึกษาถึงความจริงสูงสุดเกี่ยวกับโลก ชีวิต และวิญญาณ หรือ จิต

ธรรมชาติของโลก เป็นสิ่งเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง และมีกัมมัมตภาพ เหตุผลก็เช่นเดียวกัน คือ มีกัมมัมตภาพ หรือ มีกระบวนการวิวัฒนาการ ในกระบวนการวิวัฒนาการนั้น สิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงย่อมเปลี่ยนแปลง สิ่งที่เหมือน ๆ กันย่อมแบ่งแยกต่างกัน จนมีวัตถุชนิดต่าง ๆ เกิดขึ้น แต่วัตถุเหล่านี้ที่รวมกันเป็นเอกภาพ วิวัฒนาการขึ้นสูงกว่าอย่างเปิดเผยให้เห็นวิวัฒนาการขึ้นต่ำกว่า ขึ้นสูงกว่า จะปฏิเสธขึ้นต่ำกว่า กระบวนการตั้งกล่าวเรียกว่า กระบวนการวิภาควิธี (Dialectical process)

ธรรมชาติของมนุษย์และรัฐ

1. เชเกล มีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม "ไม่เคยอยู่โดดเดี่ยว ชอบอยู่ร่วมกันกับคนอื่น "มนุษย์จึงมีใจผูกพันอยู่กับการรวมกันเสมอ และได้มีใจแสดงให้เห็นว่าเป็นสมาชิกของการรวมกันกับคนอื่นอยู่เสมอ"¹

รูปแบบของการรวมกันของมนุษย์ตามทัศนะของเชเกล คือ ครอบครัว และจากหน่วยสังคมเล็ก ๆ ที่สนองความต้องการทั่วไปของคนนี้เอง ที่รวมตัวเป็นรัฐขึ้นมา เพราะมนุษย์พบว่า ในการที่จะสนองความต้องการอันไม่จำกัดของตนได้มากที่สุดนั้น จะต้องอาศัยสังคมขนาดใหญ่ คือ รัฐนั่นเอง

2. รัฐ เป็นผลมาจากการวิวัฒนาการอันยาวนาน หากอธิบายตามกระบวนการวิภาควิธีจะเปรียบรัฐได้ว่า เป็นบทสรุปหรือการสังเคราะห์ (synthesis) ของครอบครัวซึ่งมีความรักต่อกันระหว่างสมาชิกเป็นความคิด (Idea) หรือ บทตั้ง (Thesis) กับสังคมที่มีความคิด (Idea) คือการแข่งขันระหว่างสมาชิกเป็นบทขัดแย้ง (Antithesis) รูปแบบหรือความคิดของรัฐ คือ เอกภาพ เอกภาพ คือ การสังเคราะห์หรือการรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเกิดจากการประทับรัฐระหว่างความรักและการแข่งขันตามกระบวนการวิภาควิธีนั่นเอง

3. ความเป็นมนุษย์ของคน จะมีความหมายก็ต่อเมื่อเขามีความสัมพันธ์กับรัฐในฐานะเป็นพลเมือง รัฐ คือ เครื่องมือของพระเจ้าที่จะบันดาลให้ ความคิดหรือรูปแบบของพระองค์ สำเร็จดังประสงค์ ความเป็นรัฐนั้นใช้เวลาวิวัฒนาการมาข้านาน ตามอำนาจศักดิ์สิทธิ์จะบันดาลรัฐเป็นจุดหมายปลายทาง (Ends) ไม่ใช่มรรค (Means) รัฐมิใช่สถาบันแห่งอրรถประโยชน์ หากเป็นรูปแบบหรือความคิดที่แสดงถึงวิวัฒนาการขึ้นสูงสุด รัฐแตกต่างจากสังคม (Civil Society) คือ เป็นจุดหมายปลายทาง ส่วนสังคมมีเปรียบเหมือนวิธีการดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง (Means to Ends)

4. เชเกล มีความเห็นว่า หน้าที่ในการจัดบริการประชาชน บริหารกฎหมายและสamanประโยชน์ทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมนั้นมิใช่หน้าที่ของรัฐ แต่เป็นหน้าที่ของสังคมและ

¹ เชชาติ วงศ์โภมล เชชร์, ทฤษฎีการเมือง และสังคม หน้า 106.

สังคมนั้นต้องขึ้นอยู่กับรัฐ เพราะรัฐเป็นตัวแทนของศีลธรรม รัฐอาศัยสังคมเป็นวิถีทางเพื่อที่จะทำให้จุดมุ่งหมายทางศีลธรรมได้บรรลุผลสำเร็จ¹

เพราะฉะนั้น รัฐจึงเป็นสถาบันสำคัญที่สูงสุดสำหรับชีวิตมนุษย์ ความมีค่าของชีวิตและสภาพความเป็นจริงของโลกและมนุษย์นั้น ต้องอยู่ภายใต้ตรวจสอบของรัฐเท่านั้น คนต้องการพึ่งรัฐ เพราะมีฐานะเป็นเพียงสมาชิกของรัฐเท่านั้น

5. เชเกล มีความเห็นว่า ความสำนึกผิดชอบ ข้าวตี หรือโนธรรม จะบอกให้เราทำสิ่งที่ถูกต้องได้เท่านั้น แต่ไม่อาจบอกเราได้ว่า อะไรผิด อะไรถูก รัฐเท่านั้นจึงจะมีอำนาจบอกเราว่า สิ่งใดผิด สิ่งใดถูก ดังนั้น การเคารพกฎหมายของรัฐ คำสั่งของผู้มีอำนาจปกครองรัฐนั้นเป็นศีลธรรมสูงสุด สิ่งที่รัฐกำหนด下来ย่อมเป็นการชอบหรือถูกต้องทั้งสิ้น

6. จุดหมายปลายทางของมนุษย์ คือ เสรีภาพ มนุษย์ด้วยตนเพื่อแสวงหาเสรีภาพนี้เท่านั้น แต่เสรีภาพนี้มิได้หมายถึง การมีสิรุที่จะทำสิ่งใดได้ตามใจปรารถนา เพราะเสรีภาพชนิดนี้ได้หมดล้มยไปนานแล้ว พร้อมกับบุคคลของมนุษย์

7. เสรีภาพในที่นี้ คือ การยอมคนให้อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของรัฐ และสถาบันนั้นเอง มนุษย์เป็นผู้มีสัยไม่แน่นอน มีธรรมชาติที่ป่าเถื่อน พอยิ่งที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างตามพลังผลักดันของตัวเอง และความเห็นแก่ตัวของตน แต่เมื่อมาใช้ชีวิตในสังคมแล้วเข้าสามารถค้นพบความจริงที่ว่า เสรีภาพเป็นจุดหมายของชีวิตของเขานั้น ที่แท้จริงแล้วมิได้หมายถึงการกระทำอะไรได้อย่างอิสระ เชเกลเชื่อว่า เสรีภาพมีความสัมพันธ์กับความมีเหตุผล เพราะขณะที่เชื่อฟังรัฐมนุษย์กำลังปฏิบัติอย่างมีเหตุผลและมีอิสระ²

เรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ รัฐและเสรีภาพนั้น พอดีกับทัศนะของเชเกลได้ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม และพยายามแสวงหาคุณค่าสูงสุดของชีวิตในสังคมที่เป็นอยู่ เชเกลยืนยันว่ามนุษย์ไม่ได้ให้คุณค่าของเสรีภาพ ส่วนบุคคลสูงเท่ากับที่บางคนประเมินไว้ ในความเป็นจริงนั้น น้อยคนที่จะต้องการเสรีภาพอย่างแท้จริง และสิ่งที่เขากล่าวต้องการอย่างแท้จริงก็คือ เสรีภาพในสังคมนั้นเอง

¹ Sabine, A History of Political Theory P- 659.

² Curtis, The great Political Theory, II p.77.

มนุษย์มีพัฒนาการ 4 ขั้น

เนื้อหาถัดมาตามที่ศูนย์ของเรื่องแล้ว มนุษย์มีพัฒนาการ 4 ขั้นด้วยกัน คือ

1. ขั้นในตัวเอง คือ เป็นขั้นตั้งเดิม ซึ่งยังไม่ได้พัฒนา ขั้นแรกนี้สำหรับมนุษย์เรา คือ วัยหรา ก็ซึ่งชีวิตต้องการความเจริญเติบโตและมีชีวิตผูกพันกับการกิน การเล่นเป็นส่วนใหญ่

2. ขั้นสำหรับตัวเอง เป็นขั้นแห่งการยืนยันตัวเอง (Self-Assertion) ขั้นนี้สำหรับมนุษย์เรา คือ วัยหุ่นสาว เป็นวัยที่มีพลังกำลังและความคิด ชีวิตเต็มไปด้วยความหวัง ความก้าวหน้า ความสำเร็จ ตามจินตนาการของตนเอง และมีจิตใจเต็มไปด้วยอารมณ์ร้อนแรง

3. ขั้นสำหรับผู้อื่น เป็นขั้นยอมรับนับถือผู้อื่น สำหรับมนุษย์เรา ก็ได้แก่ตอนที่ได้มีงานทำ เป็นฝ่ายเป็นฝา และมีอาชีพมั่นคงแล้ว

4. ขั้นในตัวเอง และเพื่อตัวเอง เป็นขั้นพัฒนาเต็มที่ มีฐานะทางสังคม พร้อมที่จะรับใช้สังคมตามกำลังความสามารถของตน

ในขั้นนี้ มนุษย์จะมีมุ่งลักษณะครอบคลุมกว้าง ตอนนี้เองมนุษย์เราจะสามารถกำหนดทิศทางดำเนินชีวิตของตนได้แน่นอน แต่ในเวลาเดียวกันก็ยอมรับนับถือสิทธิของผู้อื่น ทั้งนี้ แม้ในขณะที่กำลังทำการบังคับบัญชาคนอื่นอยู่ก็ตาม

3. ทัศนะของนักปรัชญาฝ่ายจิตวิทยา

นักจิตวิทยามีความคิดว่า ชีวิตของมนุษย์เรานี้ มีจิต หรือวิญญาณ (Mind or Spirit) ซึ่งสิงคังกล่านี้ไม่ใช่ตฤทธิ์หรือสารแต่เมื่อยู่ในร่างกายของมนุษย์ และในขณะเดียวกัน จิตยังสามารถบังคับบัญชาร่างกายให้เคลื่อนไหวไปมาได้ตามความประสงค์ เหมือนกับกับต้น เรือที่บังคับเรือให้เดินไปในทิศทางที่ตนต้องการนั้น

นักปรัชญาฝ่ายจิตวิทยา มีความเชื่อว่า ชีวิตของมนุษย์นั้นประกอบด้วยร่างกายกับจิต และเชื่อว่า จิตสำคัญกว่าร่างกาย เพราะว่าจิตเป็นตัวตนที่แท้จริงของมนุษย์ ส่วนร่างกายนั้นมีการเปลี่ยนแปลง เกิด-ดับได้ ส่วนจิตหรือวิญญาณมีสภาวะเป็นอมตะ คือ ไม่แตกสลายไปพร้อมกับร่างกาย ในเมื่อจิตเป็นสภาวะที่เป็นอมตะจึงสามารถรับรู้สิ่งที่เป็นอมตะด้วยกันได้ เช่น สัจธรรมและคุณธรรม เป็นต้น

นักปรัชญาผู้ยิ่งใหญ่เช่นเดียวกัน เช่น ท่าน柏拉图 วิถีชีวิตของมนุษย์แต่ละคนนั้นย่อมเป็นไปตาม
อ่านใจของแต่ละคน สุดแล้วแต่สำนึกระหว่างจิตจะกำหนดให้เป็นไป ร่างกายเป็นเพียงการสนองตอบ
เจตจำนงของจิตเท่านั้น สมจริงดังพูดจนที่ว่า "จิตเห็น นัยคิด โลโก โลกนี้อันจิตย่อมนำไป"

4. จิต 3 ภาคในทัศนะของเพลโต

นักปรัชญาผู้ยิ่งใหญ่ที่มีชื่อเสียงของกรีก ชื่อ เพลโต (Plato) มีความเชื่อว่า
ธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีอยู่ 2 อย่าง คือ จิตกับร่างกาย จิตของมนุษย์ เปรียบเสมือนสารภีที่ขึ้น
ลง ซึ่งได้แก่ ร่างกาย จิตนั้นในทัศนะของเพลโต แบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ

1. ภาคตัวหา เมื่อมนุษย์มีจิต ภาคตัวหาอยู่ในร่างกาย ต้องการ ซึ่งความต้องการนี้มนุษย์
ทุกคนมีด้วยกัน ทั้งนี้จะสืบสานอยู่กับแรงผลักดันของตัวหานั้นเอง มนุษย์ที่มีจิตจิตภาคตัวหามาก ทำให้
ทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อตอบสนองตัวหานั้นเอง โดยไม่คำนึงถึงความพิถာถูกชั่วคีทางศีลธรรม

ดังนั้น เพลโตจึงกล่าวว่า เมื่อมนุษย์มีจิตภาคตัวหานี้มากก็จะมีลักษณะคล้ายสัตว์
เดียร์ฉอก กะรำอย่างเดียว ก็คือ ความสุข และความอยู่รอด

2. ภาคม้าใจ เมื่อมนุษย์มีจิตภาคม้าใจย่อมมีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ มีความเมตตากรุณา
ต่อเพื่อนมนุษย์ พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยากทุกเมื่อ จิตภาคม้าใจนี้จะแสดงออก
มาซึ่งความกล้าหาญ ความเมตตา ความเสียสละ ความเคราะห์เรียบวนัย บางครั้งก็แสดง
ความโกรธ ความไม่พอใจ เพราะไม่ได้รับความเป็นธรรม

ความสุขของมนุษย์ ผู้มีจิตภาคม้าใจนี้ไม่ได้อยู่ที่การได้รับการตอบสนอง แต่อยู่ที่
การที่เข้าได้แสดงความกล้าหาญ ความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ ความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ มนุษย์
เหล่านี้ มีจิตใจสูงกว่าสัตว์เดียร์ฉอก เพราะสัตว์เดียร์ฉอกต้องทำทุกอย่างเพื่อสนองตัวหานั้น
แต่มนุษย์เหล่านี้อาจยอมตายมากกว่าที่จะยอมเสียเกียรติยศ และชื่อเสียง เพราะเขาถือว่า
สิ่งเหล่านี้มีค่ายิ่งกว่าชีวิตของเขานะ

3. ภาคเหตุผล จิตภาคนี้เป็นภาคที่มีความสำคัญมากสำหรับความเป็นมนุษย์ เพลโต
ถือว่า มนุษย์จะมีความแตกต่างจากสัตว์เดียร์ฉอก ก็เพราะจิตภาคเหตุผลนี้เท่านั้น มนุษย์รู้จักคิด
หาเหตุผล ส่วนสัตว์เดียร์ฉอกมีความรู้สึกไม่รู้จักคิด

เมื่อพิจารณาดูแล้วจะเห็นได้ว่า มนุษย์ที่มีจิตภัตต์ด้านนี้ อาจจะทำทุกอย่างเพื่อแสวงหาทรัพย์สมบัติ และมนุษย์ที่มีจิตภัตต์นี้ไว้ อาจจะยอมเสียสละทรัพย์สมบัติเพื่อรักษาเกียรติ แต่สำหรับมนุษย์ที่มีจิตภัตต์เดහผิด อาจจะยอมเสียสละทรัพย์สมบัติและเกียรติ เพื่อแสวงหาความรู้และความจริง

ถึงแม้ว่า จิตภัตต์ด้านนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่มนุษย์จะขาดสัญญาได้ตาม แต่ก็ยังมีค่าน้อยมากสำหรับนักประชัญญ์ค้มั่นในอุดมคติที่ว่า "สัจจะ สุนทรียะ และธรรมเป็นสิ่งที่มีค่าสูงสุดของมนุษย์ และมนุษย์ที่ประเสริฐต้องรักความจริง ความงาม และคุณธรรม

มนุษย์จะมีจิตทั้ง ๓ ภาคนี้ด้วยกันทั้งนั้น ถ้าหากแรงผลักดันของจิตภัตต์ไม่สามารถบุคลิกของคน ๆ นั้น จะแสดงออกมาอย่างชัดเจน มนุษย์จะเป็นผู้สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อใช้เหตุผลบังคับบัญชาจิตภัตต์ด้านน้ำใจได้เท่านั้น ทั้งนี้ก็ เพราะว่า ปัญญาเป็นคุณสมบัติเฉพาะของมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่ทำใหมนุษย์ใช้พัฒนาในด้านศึกษาและจริยศาสตร์ได้กว่าสิ่งใด ๆ ในโลก

เมื่อพิจารณาตามกรณะธารแห่งความคิดของนักปรัชญาแล้วจะเห็นได้ว่า นักปรัชญาทั้งฝ่ายจิตนิยมและฝ่ายสารนิยม ไม่ได้กล่าวถึงกำเนิดและความหมายของมนุษย์โดยตรง เพียงได้แต่แสดงทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปแบบของความประณานา ความต้องการ ความหวัง การยอมรับ ฯลฯ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมและสังคมของตนที่สังกัดอยู่ว่า ควรแสดงพฤติกรรมออกแบบใดบ้าง

ดังนั้น การศึกษาถึงกำเนิดและความหมายของมนุษย์ ในที่สุดจะเป็นการศึกษาธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาต่อโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ และเราจะได้นำหลักปรัชญาของนักปรัชญาที่สำคัญแต่ละคนมาศึกษาและวิเคราะห์ให้เกิดความรู้ต่อไป

5. ธรรมชาติของชีวิตมนุษย์

5.1 ทัศนะของนักจักรกลนิยม ความทัศนะของนักจักรกลนิยม อินทรีย์ (สิ่งที่มีชีวิตรวมถึงมนุษย์และสัตว์) เป็นเพียงจักรกลอันซึ่งข้อน และชีวิตเป็นเพียงเรื่องทางฟิสิกส์และทางเคมีอัน

ขับข้อน ชีวิตไม่ใช่อะไร นอกจากเป็นการรวมกันและการประทัศน์ของแรงทางฟิสิกส์และทางเคมี แรงเหล่านั้นรวมมโนเลกุล ซึ่งมีลักษณะเป็นโปรต็อกลามส์เข้าด้วยกัน แบ่งแยกให้เป็นเซลล์ต่าง ๆ มากมาย และรวมเซลล์เหล่านั้นเป็นอวัยวะและรวมกันเป็นอินทรีย์อีกต่อหนึ่ง อินทรีย์จะเป็นผลเชิงจักรกลของแรงทางฟิสิกส์และทางเคมีของเซลล์ อวัยวะต่าง ๆ ของอินทรีย์ไม่พลังชีวิตเป็นพิเศษ อินทรีย์มีชีวิตถูกสร้างขึ้นจากธาตุต่าง ๆ ชนิดเดียวกันกับอินทรีย์ไม่มีชีวิต) เพียงแต่การจัดที่อยู่และการเคลื่อนไหวของมันอาจแตกต่างกัน

หน้าที่ของอินทรีย์กับอินทรีย์ สามารถอธิบายได้ด้วยกฎการเคลื่อนที่อันเดียวกัน ทฤษฎีนี้เรียกว่า ทฤษฎีจักรกล เพราะถือว่าชีวิตเป็นแรงทางฟิสิกส์และทางเคมีและอินทรีย์เป็นจักรกล ที่ขับข้อน

หากการ์ตสอนว่า พืชและสัตว์เป็นเครื่องจักรที่ขับข้อนมีแรงทางกายกรรมต้นให้ทำงาน ส่วนร่างกายมนุษย์เป็นเครื่องจักรที่ขับข้อนกว่า มีวิญญาณคุณกระตุ้นให้

5.2 หัวหนาของนักชีวนิยม นักชีวนิยมคัดค้านหัวหนาของนักจักรกลนิยมในเรื่องอินทรีย์โดยถือว่า อินทรีย์ไม่ใช่เครื่องจักรทางฟิสิกส์และทางเคมีที่ขับข้อน นักชีวนิยมเสนอว่าอินทรีย์แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับจักรกลที่ไม่มีชีวิต และถือว่ามีพลังงานชีวิตใหม่ ซึ่งไม่มีในสารที่ไร้ชีวิต ชีวิตเป็นเนื้อสารซึ่งมีลักษณะพิเศษ และเปลี่ยนแปลงไม่ได้ คือ เปลี่ยนแปลงเป็นแรงฟิสิกส์และเคมีไม่ได้ ชีวิตเป็นเหตุของความเจริญเติบโตของการปรับตัวเอง การรักษาตัวเอง การคุ้มครองตัวเอง และการสืบพันธุ์ชีวิตเป็นภารกิจใหม่ เป็นพลังชีวิตและแรงพิเศษที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากแรงจักรกลทุกชนิด

อริสโตเตล เป็นผู้สนับสนุนลัทธิชีวนิยม เขาสอนว่าวิญญาณเป็นหลักของชีวิต กล่าวคือ พืชมีวิญญาณ คือ ชีวิต สัตว์มีวิญญาณ คือ ชีวิต และการรู้สึก มนุษย์มีวิญญาณ คือ ชีวิต การรู้สึก และการรู้เหตุผล ตัวยเหตุนี้ ออริสโตเตล จึงถือว่า วิญญาณเป็นบ่อเกิดของชีวิต

เมื่อกล่าวโดยสรุป นักชีวนิยมถือว่า ปรากฏการณ์ของชีวิตไม่สามารถอธิบายได้ด้วยระบบจักรกลล้วน ๆ เรายังสำรวจปรากฏการณ์ของชีวิตให้ละเอียดเท่าได เราถึงเชื่อว่า ปรากฏการณ์นั้นขับข้อน เกินกว่าที่เราจะเป็น และไม่ยอมรับเชื้อการอธิบายเชิงจักรกลในเรื่องแรงฟิสิกส์และเคมีเท่านั้น ในขณะนั้น โปรต็อกลามส์ได้แสดงลักษณะที่จำเป็นทั้งหมดของชีวิต อยู่แล้ว กระบวนการเหล่านี้ไม่มีในเครื่องจักร

เพราะฉะนั้น ชีวิตจึงเป็นเครื่องจักรไม่ได้ และชีวิตเป็นแรงทางพิสิกส์และทางเคมีไม่ได้ มือปราบพิเศษของชีวิตซึ่งอยู่เหนือแรงจักรกล ชีวิตมีอำนาจสูงสุดที่จะประสานแรงจักรกลและแรงเคมีเข้าด้วยกัน และนำไปสู่เป้าหมายร่วมกัน เครื่องจักรไม่มีอำนาจรวมตัวเอง จัดระเบียบตัวเอง และประสานงานตัวเอง

ถ้าไม่มีอำนาจพิเศษของชีวิต ชีวิตก็จะสลายเป็นคาร์บอน ไฮโดรเจน อออกซิเจน และไนโตรเจน ซึ่งรวมกันเป็นอินทรีย์

เชอร์เบอร์ต สเปนเซอร์ ได้นิยามชีวิตว่า "เป็นการปรับแรงภายในให้เข้ากันแรงภายนอกอย่างสืบเนื่องติดต่อ กัน" เตือนอำนาจการปรับตัวเป็นเรื่องของชีวิต ซึ่งอธิบายไม่ได้ด้วยแรงจักรกล ชีวิตย่อมปรับตัวเอง ข้อมั่นใจตัวเอง รักษาตัวเอง และสืบพันธุ์ได้เอง ชีวิตไม่ใช่แรงพิสิกส์และแรงเคมี ปรับตัวเองไม่ได้ ข้อมั่นใจตัวเองไม่ได้ รักษาตัวเองไม่ได้ และสืบพันธุ์ไม่ได้ ต้องมีสิ่งหนึ่งซึ่งมีอำนาจเหนือแรงพิสิกส์และแรงเคมี และจัดระบบเบียบแรงเหล่านี้ให้มีวัตถุ-ประสงค์ตรงต่อจุดมุ่งหมาย

ดังนั้น ลักษณะพิเศษของอินทรีย์มีชีวิตสามารถอธิบายได้อย่างถูกต้องด้วยอำนาจจัดระบบใหม่ซึ่งเรียกว่า "ชีวิตนี้"

5.3 หุบแก้วอุบัติการณ์ ตามทัศนะของลอดอยด์ มอร์แกน (Lloyd Morgan) ถือว่า ชีวิตอุบัติการจากสารและจิตอุบัติจากชีวิต สารชีวิตและจิตเป็น 3 ระดับของความแท้จริง วิวัฒนาการดำเนินไปโดยกระบวนการสร้างเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งหมายถึงการสร้างเคราะห์ธาตุต่าง ๆ ให้เกิดเป็นกระบวนการหรืออำนาจหรือก้มมั่นพยายามใหม่ให้สิ่งใหม่อุบัติขึ้น

ชีลีคตอนและโปรดอรอนรวมกันเป็นป्रमາณ ปرمามูรุวมกันเป็นโนเมเลกุล โน-เลกุลรวมกันเป็นเซลล์ เซลล์รวมกันเป็นอินทรีย์มีชีวิต ในระดับของการจัดระบบใหม่แต่ละระบบคุณภาพใหม่ย่อมปรากฏขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์ใหม่ คุณภาพใหม่เหล่านี้ ไม่ใช่เกิดจากการเพิ่มของธาตุต่าง ๆ เข้า

ชีวิตเป็นอาการประภูมิของสาร ชีวิตอุบัติจากธาตุต่าง ๆ ตามการสร้างเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ ชีวิตเป็นความแท้จริงอย่างสูง ซึ่งมีความสามารถใหม่และคุณภาพใหม่

ชีวิตเป็นผลผลลัพธ์เชิงวิวัฒนาการของการจัดระบบของวัตถุธาตุ สสาร ชีวิต

และจิต เป็นวิัฒนาการขึ้นต่าง ๆ กัน ธรรมชาติเปลี่ยนมาเป็นชีวิตและจิตโดยการจัดระบบของสสาร ชีวิตเป็นผลของสสาร จิตเป็นผลของชีวิต ธรรมชาติสร้างชีวิตและจิตตามระยะเวลาของวิัฒนาการ

โดย มอร์แกน ถือว่า "กัมมันตภาพ" คือเดิมชื่อแรงกระตุ้นนำไปสู่กระบวนการวิัฒนาการ เขาเรียกกัมมันตภาพนี้ว่า "พระผู้เป็นเจ้า"

5.4 วิัฒนาการเชิงสร้างสรรค์ แบร์กซอง (Gergson) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสก็อว่า สสารเป็นสิ่งที่เกิดมาจากชีวิต เขายังถือว่า (Elan Vital) หรือพลังชีวิตเป็นความแห่งจริงที่ลั่นสุดชึ่งวิัฒนาการไปเป็นสิ่งใหม่เสมอ วิัฒนาการของพลังชีวิตเป็นปัจจัยในเชิงสร้างสรรค์ กำหนดไม่ได้ด้วยอคีคหรืออนาคต ทั้งไม่ใช่การเปลี่ยนแปลง เชิงจักรกล หรือเชิงวัตถุประสังค์

แบร์กซอง ถือว่า ชีวิตเป็นความแห่งจริงพื้นฐาน มีพลังชีวิต (Elan Vital) อยู่ที่ใจกลางโลก ซึ่งวิัฒน์ไปเป็นรูบที่ซับซ้อนของอินทรีย์มีชีวิตและสสารเป็นชีวิตที่ถูกจับคุมข้าง หรือชีวิตที่เย็นจนแข็ง ชีวิตไม่ใช่ผลของสารออย่างที่วัตถุนิยมยึดถือ ไม่ใช่อุบัติจากสารออย่างลักษณะวิัฒนาการ เชิงอุบัติการณ์ยึดถือ แต่เป็นชีวิตที่ถูกคุมข้าง

แบร์กซอง กล่าวว่า "อันที่จริงชีวิตไม่ได้ประกอบด้วยธาตุทางฟิสิกส์และทางเคมี เช่นเดียวกับเส้นโครงไม่ได้ประกอบด้วยเส้นครอง"

6. ธรรมชาติของมนุษย์ในทัศนะของ Hobbes

โธมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes, 1588) เป็นนักปรัชญาสมัยใหม่ชาวอังกฤษมีชีวิตยืนยาวอยู่ตั้งแต่สมัยการปกครองของพระเจ้า查尔斯ที่หนึ่ง สมรภูมิกลาง เมืองอังกฤษสมัยของผู้ปกครองจักรพรรดิ และการพื้นพูดใหม่ของราชวงศ์สืบต่อ ในการของบุคคลทั่วไป ฮอบส์เป็นคนที่น่าสนใจ และเป็นที่ยกย่องกันในหมู่ผู้สนับสนุนกษัตริย์查尔斯ที่หนึ่งของอังกฤษ ในฐานะเป็นคนที่มีความฉลาด เมตตา ซื่อสัตย์ มีรสนิยม วิสัยทัศน์และที่สำคัญที่สุดก็คือ เป็นนักคิดที่ชาญฉลาดลึกซึ้ง แต่ในสายตาของศัตรู ฮอบส์ถูกถือว่าเป็นรูปธรรมแห่งความชั่ว การนอกรีต ความไว้ศีลธรรม เป็นพวกกษัตริยนิยม ศัตรูของมนุษยชนและเป็นชาตานماเกิด¹

¹ Chester C. Maxey. Political Philosophies (New York: MacMillan Company, 1956)

ชอนส์ได้แสดงทัศนะว่า การที่เราจะรู้สึกต่าง ๆ ได้ก็ด้วยอาศัยการนิยาม โดยที่เขากำหนดนิยามเรื่องต่าง ๆ เช่น ความสุข คือ สิ่งที่สนับสนุนชีวิตให้มีความก้าวหน้าและช่วยส่งเสริมชีวิตให้มีความยืดหยุ่น และความทุกข์ คือ สิ่งที่ขัดขวางความก้าวหน้าและขัดขวางความไม่ยั่งยืนของชีวิต ความดี คือ อารมณ์ที่น่าประทับน่า และความชั่ว คือ อารมณ์ไม่น่าประทับน่า จริยศาสตร์ของชอนส์ คือ การรักษาผลประโยชน์ของคนเอง และการแสวงหาความดีเพื่อคนเอง ความกลมกลืนกันทางสังคมทำให้บุคคลมีความสุขมากขึ้น

เจตจำนง คือ ความจงใจที่แก่งงไปแก่วงมาระหว่างความรักความชัง มุขย์แต่ละคนไม่เพียงแต่แสวงหาความสุขและความพอใจในชีวิตเท่านั้น ยังแสวงหาความประทับใจอีกด้วย ดังนั้น ความประทับใจอ่อนอาจจึงเป็นความเห็นแก่ตัวของมุขย์ และอ่อนอาจหมดไปเมื่อเราตายไปแล้วนั้นเอง

ชอนส์ได้สรุปกฎหมายต่าง ๆ ของธรรมชาติไว้ในคำว่า "จงอย่าทำในสิ่งที่ห่านไม่ต้องการให้คนอื่นทำแก่ห่าน" โดยอาศัยหลักการถังกล่าวว่า ความสงบสุขจึงจะเกิดขึ้น

ธรรมชาติสร้างมนุษย์มาให้เท่ากัน ทั้งร่างกายและจิตใจ¹ เขาให้เหตุผลว่าในด้านร่างกายนั้น แม้คนที่อ่อนแอกล้าวที่สุดก็มีกำลังเพียงพอที่จะกำจัดคนที่แข็งแรงที่สุด ไม่ด้วยอาวุธก็ด้วยความร่วมมือกับคนอื่น ส่วนในด้านจิตใจ ชอนส์กล่าวว่า ความรบโคนก็คือ ประสบการณ์ซึ่งถ้าให้เวลาเท่า ๆ กันทุกคนก็จะมีสิ่งนี้ได้

เมื่อมนุษย์เท่าเทียมกันโดยธรรมชาติเช่นนี้ ก็ทำให้เกิดความเสมอภาคในความหวังที่จะได้ตามที่ตนต้องการเหมือน ๆ กัน และต้องการสิ่งเดียวกันเช่นนี้ จึงเกิดความขัดแย้งกันขึ้นและกลายเป็นศัตรูที่ทำลายล้างกันลงมา ซึ่งสาเหตุสำคัญที่มนุษย์ต้องต่อสู้ขัดแย้งกันรุนแรงก็ได้แก่ การแข่งขันกัน ความหวาดระแวงรู้สึกว่า คนเองไม่มีความปลอดภัย และเพื่อปกป้องชื่อเสียงของตนเอง

ความขัดแย้งลักษณะนี้ จะนำไปให้มนุษย์ไปอยู่ในสภาพที่ไม่มีสังคมคงเหลือแต่ความกลัวและความหวาดระแวง กัยอันตรายจากความตายที่น่าสะพรึง ชีวิตมนุษย์ก็โศกเดียว ว่าเหว่ ทุกชั่วโมง โหคร้ายสิ้นดี สภาพแบบนี้ ชอนส์เห็นว่า มนุษย์แต่ละคนอยู่ในสภาพทำสิ่งที่ชิงกันและ

¹ Hobbes, Leviathan, Part I, Chap. xlii, p. 183.

กันไม่มีใครเป็นพวกรึเป็นมิตรกับใคร ต่างมุ่งจะทำลายล้างกันลงมาให้จงได้ เข้าเรียกสภาพดังกล่าว
นี้ว่า "War of every man against every man"¹

มนุษย์ยอมมีสิทธิความธรรมชาติ (Rights of Nature) ซึ่งหมายถึงว่าความธรรมชาติ
นั้นทุก ๆ คน มีเสรีภาพเดิมที่จะปกป้องรักษาชีวิตของตนเองให้ดีที่สุด โดยจะเลือกใช้วิธีใด ๆ ก็
ย่อมได้ทั้งสิ้น จากธรรมชาติดังกล่าวของมนุษย์ ย้อนสืบได้ถ้วนถึงกฎหมายแห่งธรรมชาติ (Natural
Law) อันเป็นกฎหมายที่เราจะรู้ได้ด้วยการใช้เหตุผลไว้เพื่อปราบมนุษย์ให้ทำการใดก็เป็น
ภัยต่อคนเอง

กฎหมายธรรมชาตินี้มีอยู่ 19 ข้อ เป็นกฎหมายที่มั่นคงถาวร ในบรรดากฎหมาย 19 ข้อนี้ มีกฎหมาย
ชาติที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดอยู่ 2 ประการ คือ

1. มนุษย์ทุกคนจะพยายามสร้างสันติภาพและมีความหวังในสันติภาพเสมอ หากไม่อาจ
พบสันติภาพได้ก็จะต้องแสวงหา ต้องมีความยืดหยุ่นในสันติภาพ พยายามสร้างขึ้นให้จงได้ ไม่ว่าจะ
สูญเสียอะไรแล้วเพียงไรก็ตาม

2. มนุษย์สามารถจะบังคับคนเองได้เพื่อสันติภาพ เมื่อเห็นสมควร และยอมสละสิทธิ
ของเขาร่วมกับเพื่อน เนื่องจากที่เขายอมให้ผู้อื่นมีเสรีภาพเนื่อง
ตัวเขาระบบที่² ซึ่งในข้อนี้ เช่นกันจากหนังสือของคริสต์ศาสนานี้ว่า "จะปฏิบัติผู้อื่นเสมือนที่
ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อหัวน้ำ"

ส่วนกฎหมายธรรมชาติข้ออื่น ๆ อันได้แก่ มนุษย์ควรจะต้องมีความยุติธรรม มีความกตัญญู
ไม่ควรดูถูกผู้อื่น เห็นความสำคัญของความเสมอภาค เป็นต้น ค้ำกว่าความยุติธรรมตามทัศนะของ
约伯 คือ การรักษาสัญญาที่มนุษย์กระทำต่อกันไว้ ซึ่งมิได้หมายถึงความยุติธรรมตามปกติที่ใช้กัน
อยู่หากแต่เป็นคำนิยามของเขาเท่านั้น

หนังสือ Leviathan เป็นงานเขียนทางปรัชญาการ เมื่อที่สำคัญยิ่งของ约伯 ส
กล่าวถึง สรรรษ รูปแบบ และอำนาจของรัฐ ทั้งศาสนาจักรและอาณาจักรซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยว
กับมนุษย์ทั้งหมด เราอาจจะสรุปลงเป็นทฤษฎีต่าง เพื่อแสดงให้เห็นความจริงของมนุษย์ได้ดังนี้

¹ Leo Strauss, Natural Right & History (Chicago : University of Chicago Press,
1953)

² Hobbes, Leviathan, Part I, Chap. XIV. p.190

ทฤษฎีที่ 1 "มนุษย์นั้นกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะความต้องการหรือความกระหาย (Appetite) และความไม่ต้องการหรือไม่กระหาย (Aversion) เท่านั้น" สิ่งที่ผลักดันให้มนุษย์กระทำกิจกรรมต่าง ๆ คือ ความต้องการอันหมายถึง ความต้องการอยากรู้เป็นโน่นอยากรู้นี่ หรือความเกลียดชัง (Aversion) เป็นหน่วยค่าสภาพความเป็นอยู่ของตนที่ไม่มีอะไรใดขึ้น

ทฤษฎีที่ 2 "กิจการอันเกิดโดยความสมัครใจของมนุษย์ผ่านการไตร่ตรองล่วงหน้าแล้วว่า เมื่อกระทำลงไปแล้วจะได้รับผลตอบแทนอย่างไรบ้าง"

การที่สอนสักลักษณะ เช่นนี้ เพราะเห็นว่า มนุษย์นั้นต่างจากสัตว์ในจุดที่สำคัญที่สุดก็ตรงที่เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นเขาก็จะสนใจในผลที่จะตามมาของเหตุการณ์นั้น ๆ ทันที

ทฤษฎีที่ 3 "การเคลื่อนไหว (Motions) ภายในตัวมนุษย์เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวจากภายนอกเป็นไปตามธรรมชาติ เช่น การหายใจ การย่อยอาหาร การเดิน การนอน การนั่ง การพูด การเห็น การได้ยิน และการล้มผั้ส เป็นต้น ชีวิตนั้นาใช้อะไรอื่นไม่ นอก จากความเคลื่อนไหว และจะมีชีวิตอยู่โดยไม่มีความต้องการ ความกลัวและความรู้สึกไม่ได้"

ทฤษฎีที่ 4 "เป้าหมายที่แท้จริงของมนุษย์ คือ ความสุขในอนาคต ทฤษฎีนี้อาจอธิบายได้ว่า เป้าหมายของมนุษย์เกิดขึ้นเพราะมนุษย์มีความต้องการตลอดเวลา"

มนุษย์นั้นเมื่อจะทำการใด ๆ ก็คิดล่วงหน้าแล้วว่า จะได้อะไรตอบแทนและโดยธรรมชาติของมนุษย์ย่อมไม่ปราณາความทุกข์ ความผิดหวัง ดังนั้น เป้าหมายอันแท้จริงก็คือความสุขในอนาคตนั้นเอง

ทฤษฎีที่ 5 "อำนาจเป็นทางที่จะได้มาซึ่งความสุขในอนาคต" เช่น เกี่ยรตินิยม ชื่อเสียง ฐานะ ตำแหน่ง และความสำเร็จอื่น ๆ ย่อมได้มาด้วยอำนาจทั้งสิ้น)

ทฤษฎีที่ 6 "อำนาจนั้นอาจจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1) อำนาจตามธรรมชาติหรืออำนาจต้นเดิม (Natural or Original Power) เป็นสิ่งที่มีอยู่กับร่างกายหรือจิตใจของมนุษย์ เช่น กำลัง ความรับรู้ ศีลปะ และ ความรักเสรีภพ เป็นต้น

2) อำนาจที่เป็นเครื่องมือ (Instrumental Power) ซึ่งได้มาโดยโซค หรือสิ่งต่าง ๆ เช่น ความร่ำรวย ชื่อเสียง มิตรสหาย ซึ่งล้วนเป็นเครื่องมือที่จะเพิ่มพูนอำนาจให้แก่บุคคลยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกเท่านั้น

ทฤษฎีที่ 7 "มนุษย์ทุกคนล้วนแสวงหาอิสระทั้งสิ้น" (จะเลิกแสวงหาถ้าเมื่อตายแล้ว เท่านั้น หันนี้ เพราะมนุษย์แตกต่างจากสัตว์ที่สามารถคิดได้ว่าตนต้องการ "อะไร" และ "อะไร" นั้น จะต้องเป็นสิ่งที่มีในอนาคต)

ทฤษฎีที่ 8 "อิสระของแต่ละบุคคลจะขัดแย้งและต่อต้านกับอิสระของบุคคลอื่น"¹ ที่ เป็นเช่นนี้ เพราะเหตุว่า มนุษย์ล้วนต้องการความสุขในอนาคต (Future goods) และก็ใช้อิสระ ใน การแสวงหาด้วยกันทั้งสิ้น ความขัดแย้งกันและความต่อต้านกันจึงเกิดขึ้นได้

ทฤษฎีที่ 9 "วิธีเดียวที่มนุษย์จะทำการให้สำเร็จประโยชน์ ตามที่ตนมุ่งหมายไว้นั้นจะ กระทำได้โดยอิสระ เนื่องผู้ที่ขัดแย้งกับตนเอง"

ทฤษฎีที่ 10 "คุณค่าของมนุษย์นั้นก็คือ ราคาของคนนั้นเอง และราคาของคนนั้นขึ้นอยู่ กับการใช้อิสระเท่านั้น"²

ข้อนี้ให้เหตุผลว่า ราคาของคนนั้นไม่ใช่ตนเอง เป็นผู้กำหนด แต่ผู้ที่ตัดต่อสัมพันธ์กับคน (ซึ่งรวมถึงผู้ขัดแย้งกับตนด้วย เป็นผู้กำหนด เพราะคุณค่าที่แท้จริงอยู่ที่ผู้อื่นยอมรับตนเองได้เพียงไร และการที่เขายังศึกษาความคิดเห็นของผู้อื่น ก็ขึ้นอยู่กับว่า ผู้นั้น "สามารถ" ทำให้เขายอมรับตนได้เพียงไร

ทฤษฎีที่ 11 "ความต้องการของคนบางคนไม่มีขอบเขตจำกัด และความต้องการเหล่านั้นคงอยู่เสมอไป จะสืบสุดลงก็หมดหมายใจแล้วเท่านั้น"

เหตุที่เป็นเช่นนี้ ข้อนี้ให้เหตุผลว่า "เพราะเขามีอิสระมั่นใจในอิสระและการ ดำรงชีวิตที่เป็นสุขที่เขามีอยู่ในปัจจุบัน โดยไม่ต้องแสวงหาอิสระเพิ่มเติม ดังนั้น ความอยาก ของมนุษย์จึงหัวขึ้นไปเรื่อย ๆ และไม่มีอะไรมาจำกัดความต้องการนี้ได้"

ทฤษฎีที่ 12 "ความปรารถนาในอิสระที่ปราศจากขอบเขตนี้ เองกล้ายเป็นอันตรายต่อ มนุษย์"

ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อแรกก็ปรารถนาอิสระเพื่อให้สำเร็จวัตถุประสงค์ของตนเท่านั้นแต่ แล้วก็ต้องการมีอิสระ เนื่องมนุษย์อื่น ๆ เพราะการแข่งขันทวีสูงขึ้น แข่งขันกันรุ่วเริ่ม แข่งขันกัน ออกคำสั่ง ซึ่งจะนำใบสั่งความไม่พอใจ ความเป็นศัตรูและสั่งการ วิธีของผู้ชนะที่จะกระทำต่อผู้แพ้ ก็คือ การฆ่า กำราบ กดหัว ขับไล่ผู้ที่อ่อนแอ และสูญเสียได้

¹ Hobbes, Element of Law, Part I, Chap. VIII, Sec. 4 p.26.

² Hobbes, Leviathan, Part I, Chap. X, p.151.

ทฤษฎีที่ 13 "มนุษย์มีอารยธรรมจะต้องผละออกจากสภาพความธรรมชาติทั้งกล่าว ทั้งนี้ ก็ เพราะมนุษย์มีเป้าหมายที่เห็นริงอยู่ที่ความสุขในอนาคต (ตามทฤษฎีที่ 4) และสภาพธรรมชาติ นั้น เป็นสภาพที่มนุษย์ทราบดีว่า มีแต่ความโหดร้ายปราศจากความสุขโดยสิ้นเชิง มนุษย์โดยธรรมชาติก็จะต้องหาทางออกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอบสังกัดล่าวยิ่งกว่า มีแต่ความโหดร้ายปราศจากความสุขโดยสิ้นเชิง มนุษย์โดยธรรมชาติก็จะต้องหาทางออกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอบสังกัดล่าวยิ่งกว่า "จากความจำเป็นของธรรมชาติทั้งกล่าว เองทำให้มนุษย์ต้องการต่อตนเอง และหลีกเลี่ยง สิ่งอันเป็นโทษ แต่ศัตรูที่ร้ายกาจที่สุดของธรรมชาติคือ "ความตาย" ซึ่งจะริบอนมนุษย์จากอันนั้น ที่ตนมีอยู่ และก่อความเจ็บปวดทางกายอย่างแส้นสาหัสแก่มนุษย์ด้วย¹

ทฤษฎีที่ 14 "วิธีในอันที่จะผละหนีจากสภาพธรรมชาติทั้งกล่าว คือ โดยการสละสิทธิ์ ตามธรรมชาติของตนเองโดยประการ เว้นแต่สิทธิ์ในการปกป้องรักษาตนเองจากความตาย การบาดเจ็บ และการจัคคุมชั่ว"²

การสละสิทธิ์ตามธรรมชาติทั้งกล่าวนั้น จะต้องทำพร้อม ๆ กัน จึงพ้นจากภาวะธรรมชาติได้ การสละสิทธิ์ตามธรรมชาติพร้อม ๆ กันนี้ มนุษย์เรียกว่า "สัญญา" ซึ่งเป็นสัญญาที่มนุษย์ กระทำระหว่างกันและกระทำขึ้นพร้อม ๆ กัน ในการระงับยับยั้งการใช้สิทธิ์ตามธรรมชาติแต่สัญญา นี้คือ เป็นที่ยอมรับกันทั้งหมดในหมู่มนุษย์ด้วย

ทฤษฎีที่ 15 "สัญญาที่กระทำกันนี้ จะต้องเป็นสัญญาที่สละสิทธิ์ในอันนั้นให้อำนาจ รวม (Common Power) ที่ทรงอำนาจเหนือนมนุษย์ทุกรูปทุกนาม

ทั้งนี้ ขอบส์ กล่าวว่า "สัญญาที่ไว้ความหมาย ก็เป็นเพียงแต่คำกล่าวเท่านั้น และคำพูด ลม ๆ แล้ง ๆ ก็ไม่มีอำนาจใจจะปกป้องมนุษย์ได้เลย"

ทฤษฎีที่ 16 "Leviathan" หรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐจะต้องคุ้มครองรักษาหน้าที่หลัก ของ Leviathan นั้น ก็ได้แก่ การปกป้องรักษาความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งความปลอดภัย หรือ "Safeth" ทั้งนี้ มิได้หมายถึงเฉพาะการรักษาชีวิตเท่านั้น หากรวมถึงสิ่งดีงามค่าง ๆ ในชีวิต ซึ่งมนุษย์อาศัยความวิริยะอุตสาหะสามารถจะนำมาได้โดยไม่กระทบกระเทือนรัฐนั้น ๆ

¹ Hobbes, Elements of Law, Part I, Chap. XIV, Sec 6, p.54-55.

² Hobbes, Leviathan, Part I, Chap. XIV, p.1 9.

จากทฤษฎีทั้ง 16 ข้อของขอบส์ ตั้งที่กล่าวมานี้ พ่อจะสรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนเมื่อเกิดมาแล้ว มีความต้องการในสิ่งที่ตนปรารถนาอย่างจะได้มา และการที่จะได้สิ่งต่าง ๆ นั้นต้องมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น มนุษย์จึงมุ่งแสวงหาอำนาจตั้งแต่เกิดจนตาย โดยคิดว่าอำนาจเป็นปัจจัยที่เกิด แห่งความสุขและความสำเร็จในสิ่งทั้งปวง แต่การที่จะได้มาซึ่งอำนาจนั้น มนุษย์ต้องแข่งขันต่อสู้กันด้วยวิธีการต่าง ๆ จนเกิดความชัดแยกกันให้ชัด และก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคม

ดังนั้น การที่มนุษย์แสวงหาอำนาจ เกินขอบเขตนี้ จึงเป็นอันตรายแก่มนุษย์เอง มนุษย์ ในทัศนะของขอบส์จึงมีลักษณะ เป็นผู้แสวงหาอำนาจไม่รู้จักสิ่งสุดจนกว่าตนเองจะตายไปจากโลกนี้ ทั้งนี้ เพราะมนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์โดยที่รู้จักคิดว่าอะไรควรทำอะไรควรปฏิบัติ เพราะถูกอำนาจแห่งความชั่วร้ายของจิตใจทำให้มองไม่เห็นความจริงของโลกและชีวิตความเป็นจริงอย่างไร การแสวงหาอำนาจของมนุษย์ โดยไม่ขอบทำให้มนุษย์เพิ่มความเห็นแก่ตัวเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ในที่สุดก็จะสร้างความเดือดร้อนและการเบียดเบี้ยนกันไม่มีที่สิ้นสุด ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า ความสุข ความสงบ ความสำเร็จในชีวิตของมนุษย์มิได้อยู่ที่การมีอำนาจเหนือคนอื่น หากอยู่ที่การแสวงหาอำนาจในทางที่ถูกต้องและใช้อำนาจในการปกครองชนและคนอื่นโดยชอบธรรม

ตอนที่ 1 สรุปความหมายทัศนะและลักษณะของปรัชญาสารนิยม จิตนิยมและชีวนิยม

นักปรัชญาทั้งฝ่ายจิตนิยมและฝ่ายสารนิยม (วัตถุนิยม) มิได้กล่าวถึงการทำเนิดและความหมายของมนุษย์โดยตรง เพียงแต่ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมานิรูปแบบของความปรารถนา ความต้องการ ความหวัง และการยอมรับ ฯลฯ ความไม่พึงปรารถนา ความไม่ต้องการ ความผิดหวัง และการไม่ยอมรับ ฯลฯ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมและสังคมของคนที่สังกัดอยู่ว่า ควรแสดงพฤติกรรมออกแบบในลักษณะใดบ้าง

ดังนั้น การศึกษาถึงการทำเนิดและความหมายของมนุษย์ในที่นี้จึงเป็นการศึกษาธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมานั้น โลกทัศน์ และชีวิตทัศน์ และเราจะได้นำหลักปรัชญาของนักปรัชญาที่สำคัญแต่ละคนมาศึกษาไว้คร่าวๆ ให้เกิดความรู้ต่อไป โดยสรุปเป็นหัวข้อสามตอนดังนี้

1. คำว่า "ปรัชญา" ตรงกับภาษาอังกฤษว่าอะไร
- Philosophy
2. คำว่า "Philosophy" แปลตามตัวอักษรว่าอะไร?
- ความรักปัญญา หรือความรักในความรู้" (Loving of Wisdom)
3. ปรัชญาพยากรณ์สืบคันหาความจริงที่สื้นสุดเกี่ยวกับอะไรบ้าง
- ธิร์มชาติของเอกภาพ ธิร์มชาติของวิญญาณมนุษย์ จุดหมายปลายทางของวิญญาณ
ธิร์มชาติของพระผู้เป็นเจ้า
4. นอกจากนี้ ปรัชญา yang สืบคันหาความจริงเกี่ยวกับอะไรอีกบ้าง
- ความจริงเกี่ยวกับสสารกาล悠久 ความเป็นเหตุและผลวิวัฒนาการชีวิตและจิต
ความถูก ความผิด ความดี ความชั่ว และความงาม ฯลฯ จนรู้แจ้งความจริง
อย่างมีเหตุผล
5. ปรัชญา มีหน้าที่อย่างไรบ้าง
- พยายามประมวลความรู้และประสบการณ์ของเราแล้วศึกษาให้กระจ่างชัด
- จัดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และประสบการณ์ทางจริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์และ
ศាសนาให้เป็นระบบ
- วิเคราะห์ความคิดรวบยอดทั่วไปและความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์
- พิจารณาความสมเหตุสมผลของความคิด เหล่านั้น และนำความคิดเหล่านั้นมา
สัมพันธ์กันและกัน
6. วิธีการของปรัชญาคืออะไร
- การคิดหาเหตุผลโดยตรงและโดยอ้อมตามหลักตรรกวิทยาและวิจารณ์
7. ปรัชญาเกิดขึ้นครั้งแรกตั้งแต่เมื่อไร?
- เกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ เพราะปรัชญาเป็นผลของการคิดมนุษย์
8. อะไรเป็นต้นเหตุให้เกิดโลกทัศน์ขึ้น?
- ชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์
9. เพราะเหตุใดมนุษย์จึงมีโลกทัศน์ต่างกัน?
- เพราะได้รับอิทธิพลจากการศึกษา การอบรม และความจริงในแง่มุมที่ต่างกัน

10. ปรัชญาสมัยปัจจุบันสนใจศึกษาเรื่องอะไรบ้าง
- มุนุษย์กับสังคม
11. อะไรคือความหมายของปรัชญาสารนิยมหรือวัตถุนิยม?
- ปรัชญาสารนิยม หมายถึงปรัชญาที่มีความเชื่อว่า สสารเป็นบ่อเกิดของสรรพสิ่ง โลก สังคม ชีวิต พลังงาน ตลอดจนถึงขบวนการต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เกิดจาก สสารหรือวัตถุทั้งสิ้น
12. ความจริงที่สืบสุดตามหลักปรัชญาสารนิยมคืออะไร
- สสารหรือวัตถุเพียงอย่างเดียวเท่านั้น
13. นักปรัชญาสารนิยมมีทัศนะเกี่ยวกับจิตอย่างไร
- นักปรัชญาสารนิยมบางคนมีความเห็นว่าจิต คือการทำหน้าที่ของสมอง หรืออีกอย่างหนึ่ง จิตเกิดมาจากการ สสาร จิตเป็นผลของสสาร ถือว่าชีวิตและพลังงานก็เกิดจากสสารทั้งสิ้น
14. อะไรคือความหมายและลักษณะของปรัชญาสารนิยมต่อวันօอก (ปรัชญาจารวากของอินเดีย)
- ปรัชญาที่มีความเชื่อว่า สสารหรือวัตถุเท่านั้น เป็นสิ่งที่แท้จริง เพียงอย่างเดียว
15. ความมือดูของสารพิสูจน์ได้ด้วยอะไร?
- ประสาทสัมผัสของมนุษย์และสัตว์
16. ตามทัศนะของปรัชญาสารนิยมถือว่าอะไรคือปฐมเหตุของโลกและชีวิต
- สสารหรือวัตถุ (ตรงกันกับปรัชญาตะวันตก)
17. ตามทัศนะของปรัชญาสารนิยมถือว่าชีวิตเกิดจากอะไร
- การรวมตัวของสารหรือธาตุทั้ง 4 ได้แก่ ดิน น้ำ ลม และไฟ
18. ปรัชญาจารวากมีทัศนะต่อการดำรงชีวิตอย่างไร
- “เนื่องมีชีวิตอยู่จึงแสวงหาความสุขให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เมื่อจะต้องมีหนี้สิน ก็ไม่เป็นไร ความสุขทางประสาทสัมผัสเป็นจุดหมายสูงสุดของชีวิต การกิน การดื่ม การแสวงหาความสุขทางการมรณเป็นยอดของความสุข ร่างกายที่

เพาเป็นเด็กต่ำแแล้วจะกลับมา มีชีวิตอีกได้อย่างไร ค่านิยมต่าง ๆ เป็นเรื่องที่มนุษย์คิดสร้างขึ้นมาเอง

19. ปรัชญาจารวากถือว่าอะไรคือสิ่งที่มีค่าที่สุดในชีวิต
 - ความสุขเท่านั้นเป็นสิ่งที่มีค่า เพราะเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการตลอดไป
20. สำนวนไทยที่ว่า "มีเงินเขานับว่าเป็นนอง มีทองเขานับว่าเป็นพี้ ไม่มีเงินไม่มีทอง พื้นอังก์ไม่มี" เป็นลักษณะของปรัชญาระบบใด
 - สสารนิยม หรือวัตถุนิยม
21. นักปรัชญาสารนิยม มีอุดมคติในการดำรงชีวิตอย่างไร
 - ไม่โกรก ก้าวไป ก้าวตาม ก้าวตาม
 - เงินคือพระเจ้า เงินคือแก้วสารพัดนึก
 - เงินคืออำนาจ
 - มีเงินพูดได้ มีไว้ทำเรื่องงาม
 - ไม่มีเงินพูดไม่ได้ ไอ้ก็ไม่ดัง
 - ทำดีได้มีที่ให้ ทำช้าอ้วนพิมีถอนไป
 - ทำช้าอ้วนพี ทำดีมีแต่ก้าง
 - ชีวิคนี้ มีชีวิตเดียว ตายแล้วไม่เกิดอีก
 - ปฏิเสธเรื่อง นรก สวรรค์ ชาติหน้า จิต วิญญาณ และพระเจ้าว่าไม่มี
22. ธรรมชาติของชีวิตมนุษย์ตามทัศนะของปรัชญาจักรกลนิยมมีว่าอย่างไร
 - สิ่งมีชีวิตร่วมถึงมนุษย์และสัตว์เป็นเพียงจักรกลอันซับซ้อนและชีวิตเป็นเพียงแรงทางฟิสิกส์และทางเคมีอันซับซ้อน
23. นักชีวนิยม มีทัศนะต่อชีวิตอย่างไร
 - ชีวิตเป็นเหตุของความเจริญเติบโตของการปรับตัวเอง การรักษาตัวเอง การคุ้มครองตัวเอง และการสืบทอดชีวิตเป็นอำนาจใหม่ เป็นพลังชีวิต
24. อริสโตเตล ผู้สนับสนุนปรัชญาชีวนิยมมีทัศนะอย่างไรเกี่ยวกับชีวิต?
 - มนุษย์มีวิญญาณคือชีวิต การรู้สึกและการรู้เหตุผล วิญญาณเป็นปัจจัยของชีวิต

25. ทฤษฎีอุบัติการณ์ถือว่าชีวิตเกิดจากอะไร

- ชีวิตเป็นผลของสสาร จิตเป็นผลของชีวิต ธรรมชาติสร้างชีวิตและจิตตาม
ระยะเวลาของวัฒนาการ

26. อะไรคือความหมายโดยทั่วไปของปรัชญาจิตนิยม

- ปรัชญาจิตนิยมหมายถึง ปรัชญาที่มีความเชื่อว่า จิตเป็นบ่อเกิดของสรรพสิ่ง
โลก สังคม ชีวิต พลังงาน ตลอดจนถึงกระบวนการต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เกิดจาก
จิตทั้งสิ้น

27. ลักษณะทั่วไปของปรัชญาจิตนิยมมีอย่างไร

- จิตเป็นที่แท้จริง เพียงอย่างเดียวสสาร เป็นผลของจิต
- จิตที่ เป็นต้นกำเนิดของสรรพสิ่งคือ จิตสมบูรณ์ จิตนิยม ฝ่ายเหวนิยม เชื่อใน
เรื่องพระเจ้า เจตจำนง เสรี อมฤตภาพของวิญญาณ
- จิตเป็นตัวกำหนดสสารให้ความหมายและคุณค่าแก่สสาร
- จิตนิยมฝ่ายอเหวนิยมไม่เชื่อในเรื่องพระเจ้าผู้สร้างโลก แต่เชื่อในเรื่องอำนาจ
ของจิตและกฎแห่งกรรม
- จิตเป็นตัวกำหนดเบ้าหมายของการกระทำทุกประการ

- ชีวิตของมนุษย์จะคืดซ้ำกันขึ้นอยู่กับจิตเป็นผู้กำหนด
- เชื่อในเรื่องอำนาจบุญและบาป ความมีอยู่ของนรก-สวรรค์และการเกิดใหม่

28. สำนวนไทยที่ว่า "คนจะงานงานที่ใจใช่ใบหน้า" ใจเป็นนายกายเป็น婢่ำว "สุข
ใจคึกว่าสุขกาย" "คนเราสำคัญที่มีนาใจ" ฯลฯ เหล่านี้เป็นลักษณะของปรัชญา
จิตนิยม

29. อะไรคืออุดมคติในชีวิตของนักจิตนิยม

- เชื่อในผลของการทำดีและทำชั่ว
- ความสุขอันเกิดจากการใช้สติปัญญาในทางสร้างสรรค์คึกว่าประเสริฐกว่า
ความสุขทางประสาทสัมผัส

1. กำเนิดของมนุษย์ตามหลักศาสนา

2. ความหมายของมนุษย์โดยทั่วไป

3. ประเภทของมนุษย์

1.1 กำเนิดของมนุษย์ตามหลักศาสนา ศาสตราจารย์มีนับว่า เป็นศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุด ในโลก มีความเชื่อเรื่องกำเนิดมนุษย์ว่า พระพรหมเป็นผู้สร้างโลกสร้างมนุษย์ ต่อมา มีความเชื่อว่า พระศิวะเป็นผู้สร้างมนุษย์ในโบสถ์พราหมณ์แต่ละแห่ง จะมีรูปศิวลึงค์คงอยู่บนแท่นบูชา แสดงให้เห็นว่า พระศิวลึงค์คงค้นแหล่งสร้างมนุษย์ชาย-หญิง ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากที่สุดในบรรดาความเชื่อของศาสตราที่มีความเชื่อเรื่องพระเจ้าสร้างโลกมนุษย์

1.2. กำเนิดมนุษย์ตามหลักศาสนาพุทธ เรื่องมนุษย์เป็นเรื่องที่น่าศึกษาและน่าสนใจอย่างยิ่ง สมควรนำมาพิจารณาให้เกิดความรู้อย่างกระจังแจ้ง ความรู้ทั้งหมดของพุทธศาสนาเป็นความรู้เกี่ยวกับ "มนุษย์" ดังนั้น ถ้าไม่มีมนุษย์เสียแล้ว พุทธศาสนาอาจจะไม่เกิดขึ้นก็ได้

พระพุทธเจ้าทรงตอบปัญหาที่มีผู้ 질문มาบัญญาเรื่อง สัตว์ในโลกนี้ได้สรีระร่างกาย ผู้มาอย่างไร และทรงตอบว่า ได้มาจากวิวัฒนาการในครรภ์ นอกจากนี้แล้ว ทรงแสดงนิยาม 5 หมายถึง ระยะเบียงหรือกฎอันแน่นอนของธรรมชาติมี 5 ประการ คือ

1. อุทุนิยม ได้แก่ ธรรมชาติที่เกี่ยวกับอุณหภูมิ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ค่าคงที่ มี ลม น้ำ อากาศ และฤดูกาล

2. พិชนิยม ได้แก่ กฎธรรมชาติอันเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ มีพันธุกรรม เป็นต้น

3. จิตนิยม ได้แก่ กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการทำงานของจิต

4. กรรมนิยม ได้แก่ กฎธรรมชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ คือกระบวนการ การให้ผลของการกระทำต่าง ๆ

5. ธรรมชาตินิยม ได้แก่ กฎแห่งเหตุและผลที่พิจารณาได้ว่ามีอยู่ในปรากฏการณ์ทุกประเท

นิยามทั้ง 5 นี้ อาจนิยามอธิบายปรากฏการณ์ปัจจุบันของคนในแบบใดแบบหนึ่ง หรือ หลาย ๆ แบบของมนุษย์ได้ในลักษณะกว้าง ๆ แต่ไม่อาจอธิบายกำเนิดของมนุษย์ได้โดยตรง ดังนั้น ควรศึกษากรณี 4 ของสัตว์โลก ดังที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ ดังนี้

1. ชลากุชะ ได้แก่ สัตว์ที่เกิดในครรภ์ คือ คลอดออกมานเป็นตัวคน เช่น คนโโค สุนัข และแมว เป็นต้น

2. อัณฑะ ได้แก่ สัตว์ที่เกิดในไข่ คือ ออกมานเป็นพองไข่ก่อน เช่น นก เป็ดไก่ เป็นต้น

3. สังເສທະ ได้แก่ สัตว์ที่เกิดในไคล คือ เกิดในของขึ้นและ หมักหมม เน่าเปื่อย ขยายพันธุ์เพรื่อออกไบเอง เช่น หนอน และสัตว์บางชนิด

4. ໂອນປາຕິກະ ได้แก่ สัตว์ผุดขึ้นเต็มตัวในหันໄດ້ ไม่ต้องมีเชื้อหรือชาກปราກງู เช่น เทวการหรือสัตว์นรก เป็นต้น

การตอบปัญหามนุษย์โดยอาศัยกำเนิด 4 ข้างต้นนี้ ก็ตอบได้เพียงปราກการณ์ปัจจุบันเช่นเดียวกัน คือ มนุษย์เกิดในครรภ์ของมนุษย์ หากต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกำเนิดของโลก และกำเนิดของมนุษย์ และวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์แล้ว โปรดดีศึกษาเพิ่มเติมในอัคคณัญสูตร ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงครรสรสไว้แล้วอย่างสมบูรณ์

1.3 กำเนิดของมนุษย์ตามหลักศาสนาคริสต์ ศาสนาคริสต์มีความเชื่อว่า พระยะໂไฮฯ เป็นพระเจ้าผู้สร้างโลกและมนุษย์ ตลอดจนถึงสรรพลสิ่ง พระองค์สร้างมนุษย์ตามฉา�าของพระองค์ การเป็นฉาวยาของพระองค์ คือ การเป็นเพื่อน คั้นนี้ พระเจ้ากับมนุษย์นั้นมีอยู่คู่กัน พระเจ้าไม่ต้องการอยู่คนเดียว ธาตุแท้ของพระองค์ คือ "ความรัก" ความรักจักสมบูรณ์ต้องมีคู่รัก พระเจ้าสร้างมนุษย์ให้มีสติปัญญา เสรีภาพ มีวิญญาณเป็นอมตะและให้สามารถควบคุมสรรพลสิ่งที่พระเจ้าได้สร้างมา มนุษย์คู่แรกที่พระเจ้าได้สร้างมาคือ อะdam และอี娃

1.4 กำเนิดของมนุษย์ตามหลักศาสนาอิสลาม ศาสนาอิสลามมีความเชื่อว่า พระเจ้าคืออัลลอห์ ทรงสร้างมนุษย์และสักลจักรวัลสิ่งทั้งหลายและกฎเกณฑ์ต่างๆ มิได้เกิดขึ้นเอง หรือเกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เกิดขึ้นมาตามเจตนารมณ์หรือความประสงค์ของพระเจ้า (อัลลอห์) พระองค์ทรงสร้างมนุษย์จากดิน รายละเอียดโปรดศึกษาจากคัมภีร์อัล-กุรอาน

ความหมายของมนุษย์ในทัศนะของนักปรัชญา

ความหมายของมนุษย์นี้ มีนักปรัชญาหลายท่านได้ให้ความหมายและอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์แตกต่างกันออกไปตามทัศนะของแต่ละคน จะขอนำทัศนะของนักปรัชญาบางคนมากล่าวไว้ใน

ที่นี่ เช่น เอเกล นักปรัชญาจิตนิยมได้ให้ความหมายไว้ว่า "มนุษย์เป็นสัตว์สังคม" ไม่เคยอยู่โสดเดียว ขอบอกอยู่ร่วมกัน มนุษย์จึงมีใจผูกพันอยู่กับการรวมกันเสมอ และได้มีนาใจแสดงให้เห็นว่า "เป็นสมาชิกของการรวมกันกับคนอื่นอยู่เสมอ" ความเป็นมนุษย์ของคนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อเขามีความผูกพันอยู่กับรัฐ ในฐานะเป็นพลเมือง

จุดหมายปลายทางของมนุษย์คือ เสรีภาพ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมและพยายามแสวงหาคุณค่า สูงสุดของชีวิตในสังคมที่คนสังกัดอยู่

เพลโต เป็นนักปรัชญาจิตนิยมชาวกรีก ได้ให้ความหมายของมนุษย์ไว้ว่า "ธรรมชาติ ของมนุษย์นั้นมีอยู่ 2 อย่าง คือ จิตกับร่างกาย จิตของมนุษย์เปรียบเสมือนสารภีขั้นรถ คือ ร่างกาย เพลโต ให้เห็นว่าจิตของมนุษย์เบ่งออกเป็น 3 ภาค" คือ

1. ภาคต้นหา-มนุษย์ มีความต้องการ

2. ภาคน้ำใจ-มนุษย์ มีความเอื้อเพื่อเพื่อแผ่ มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

3. ภาคเหตุผล จิตกារนี้มีความสำคัญมากสำหรับความเป็นมนุษย์ มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ เพราะมีเหตุผล มนุษย์รู้จักคิดหาและแสวงหาสิ่งที่ถึงก้าวสู่ความสำเร็จ เช่น คุณธรรม ความสุข ความดี และความงาม บัญญາเป็นคุณสมบัติเฉพาะของมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์ใช้พัฒนาในด้านศึกษา จริยศาสตร์ ได้ยิ่งกว่าสิ่งใด ๆ ในโลก

นี่เช่น นักปรัชญาจิตนิยมชาวเยอรมัน มีความเชื่อว่า "มนุษย์มีเจตจำนงที่จะมีชีวิตอยู่อย่างเดียวกันได้ หากมีเจตจำนงที่จะมีอำนาจจือด้วย นี่เช่น ได้ให้เห็นต่อไปอีกว่า จุดมุ่งหมายของมนุษย์ชาติทั้งหมด คือ การพัฒนาเชือชาติไปสู่ความเป็น Superman ทุกคนจะต้องสร้างคุณค่าอันถึงก้าวสู่ความเป็นมนุษย์และคุณสมบัติขั้นพื้นฐานของมนุษย์มี Superman คือ มีอุปกรณ์ มีอำนาจ มีเหตุผล มีความกล้าหาญ มีการเสียสละ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีวิญญาณที่สูงส่ง มีความเพียรพยายาม และมีนิสัยต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ฯลฯ

ออบลี นักปรัชญาสมัยใหม่ชาวอังกฤษ ได้ให้เห็นว่า "มนุษย์หากอยู่ร่วมกับ ได้ก่อภารมชาติขั้นพื้นฐานสำคัญที่สุด 2 ประการ คือ

1) มนุษย์ทุกคนจะต้องพยายามสร้างสันติภาพและมีความหวังในสันติภาพเสมอ ต้องแสวงหาสันติภาพให้จงได้ ไม่ว่าจะสูญเสียอะไรแล้วก็ตาม

2) มุชย์จะสามารถบังกันคนเองได้เพื่อสันติภาพเมื่อเห็นสมควร

เขามีความเห็นสอดคล้องกับบทัญญ์ของศาสนาคริสต์ที่ว่า "จงปฏิบัติต่อผู้อื่น เสมือนที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อหัวหน้า" ค่าของคนนั้นไม่ใช่ตนเองเป็นผู้กำหนด แต่ผู้ที่คิดต่อสัมพันธ์กับคน (รวมถึงผู้ที่ขัดแย้งกับคนด้วย) เป็นผู้กำหนด เพราะคุณค่าที่แท้จริงอยู่ที่ผู้อื่นยอมรับคนเอง

ความหมายของมนุษย์ตามหลักของศาสนา

1. ความหมายของมนุษย์ตามหลักของศาสนาพราหมณ์หรือ ชินู นิได้กล่าวไว้ดังนี้
แต่พอจะวิเคราะห์ความหมายจากคำว่า มนุษย์ได้ดังนี้ มนุ แปลว่า ใจ อุษยะ แปลว่า สูง รวม
คำ 2 คำเข้าด้วยกันเป็น มนุษย์ แปลว่า ผู้มีใจสูง คือ สูงด้วยคุณธรรม ดังนั้น จึงสรุปได้
ความว่า มนุษย์ หมายถึง ผู้มีใจสูงด้วยคุณธรรม

2. ความหมายของมนุษย์ตามหลักศาสนาพุทธ พุทธศาสนาที่ศูนย์สอดคล้องกับศาสนา
พราหมณ์ในเรื่องความหมายของมนุษย์ที่ว่า "ผู้มีใจสูงด้วยคุณธรรม" และยืนยันว่า มนุษย์ประกอบ
ด้วย ร่างกายและจิต แต่สิ่งสำคัญและเป็นแก่นแท้ของมนุษย์ คือ จิต จึงให้ความสำคัญแก่จิตมาก
กว่าร่างกาย ดังจะเห็นได้จากพุทธจน ซึ่งปรากฏในคัมภีร์อรรถกถาธรรมบทว่า "ธรรมแห่งหลาย
มีใจเป็นหัวหน้า มีใจประเสริฐสุด (ทุกสิ่ง) สำเร็จได้ด้วยใจ หากว่าบุคคลมีใจผ่องใสแล้วจะพูด
ก็ตาม จะทำก็ตาม ยอมได้รับความสุข เปรียบเสมือนenergyย่อมติดตามบุคคลฉะนั้น"

3. ความหมายของมนุษย์ตามหลักของศาสนาคริสต์ มนุษย์ คือ ชายของพระเจ้า มนุษย์
ถูกสร้างมาจากการของพระองค์ มนุษย์ คือ ส่วนหนึ่งของสิ่งที่พระเจ้าได้ทรงสร้างมา มนุษย์ไม่
มีความเป็นที่เป็นของตัวเอง มนุษย์เกิดมาจากการความว่างเปล่า ได้รับชีวิตจากพระเจ้า การเข้า
ใจว่า มนุษย์ คือ ชายของพระเจ้า มนุษย์เป็นนายเหนือธรรมชาติ ไม่ว่า ชาย-หญิง ไม่ว่า ผิว
พรรณ เชื้อชาติอะไร ก็เป็นหนึ่งเดียวกัน คือ "เป็นชายของพระเจ้าด้วยกัน"

4. ความหมายของมนุษย์ตามหลักของศาสนาอิสลาม ในคัมภีร์อัล-กุรอาน ได้กล่าวไว้ว่า
"มนุษย์มีธรรมชาติที่เกี่ยวกันระหว่างชีวิตนี้กับชีวิตหลังการตาย ความหมายที่สมบูรณ์ของมนุษย์
เป็นการเชื่อมโยงระหว่างชีวิตในโลกนี้กับชีวิตในโลกหน้า"

ประเภทของมนุษย์

เรื่องประเภทของมนุษย์ตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ อันดับแรกจะขอกล่าวถึงประเภทของมนุษย์

ตามหลักของพุทธศาสนา การที่พุทธศาสนาได้จำแนกมุขย์ออก เป็นประเภทต่าง ๆ นั้น ก็เพื่อ
จำแนกคำสอนทางปฏิบัติให้เหมาะสมกับมุขย์ประเภทต่าง ๆ
พุทธศาสนาได้แบ่งมุขย์ตามระดับจิต ซึ่งอาจวัดได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้ปรากฏ
ดังนี้

1. มนุษย์เบรต ได้แก่ มนุษย์ที่มีความโลภจัด อยากได้ไม่รู้จักพอ ไม่รู้จักอื่น เหมือน
เบรต ที่ท่านกล่าวว่า ไม่รู้จักเล็ก ห้องโถ กินไม่รู้จักอื่น
2. มนุษย์ติรัจฉาน ได้แก่ คนที่มีความประพฤติเหมือนสัตว์ ไม่มีyang อาย คุร้าย ฉกราช
ເເມ່ວນີໂກສ ໃໄກມາ ໃໝ່ເລືອກ ເທິກເຫັນແລ້ກອ ໄຮັດຮຽນ
3. มนุษย์นรก ได้แก่ มนุษย์ที่ประพฤติชั่ว ต้องเดือดร้อน เพราะความโลภ โกรธ และ
หลง อาการ พยาบาทผู้อื่นในชีวิตหากความสุขและความเจริญไม่ได้
4. มนุษย์ที่เป็นมนุษย์ ได้แก่ มนุษย์ผู้มีเจสูง หรือมนุษย์ที่มีมนุษยธรรม สิ่งที่ทำให้มนุษย์
แตกต่างจากสัตว์ คือ การมีธรรมประจâา
5. มนุษย์เทวดา หรือมนุษย์ผู้ประเสริฐ ได้แก่ มนุษย์ที่ประพฤติดี และปฏิบัติชอบ ทำ
ตนให้เป็นเหวදาด้วยการประพฤติธรรม 2 ประการ คือ หิริ-ความละอายต่อปาป และโโศตปัปะ
- ความเกรงกลัวต่อปาป ตามหลักพุทธศาสนามนุษย์ที่แท้จริงต้องมีมนุษยธรรม (ເບຸຈສີລ-ເບຸຈ-
ธรรม) ค่าของความเป็นมนุษย์อยู่ที่การมีคุณธรรม

หลักเกณฑ์การแบ่งมนุษย์โดยอาศัยเกณฑ์ทางสติปัญญา

- พระพุทธเจ้าทรงสรุปจำแนกมนุษย์ออก เป็น 4 ประเภท ตามเกณฑ์ทางสติปัญญา ดังนี้
1. พวกที่มีสติปัญญาเริ่มต้น (อุคਮติปัญญา) พวknี้สามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ทันที
จากหัวข้อที่ยกขึ้นไว้ โดยยังมิต้องอธิบายซึ่งรายละเอียด
 2. พวกที่มีสติปัญญาค่อนข้างสูง (วิปจิตติปัญญา) พวknี้จะเกิดการเรียนรู้ได้ต้องอาศัยการ
ขยายความเรื่องนั้นให้พิสดาร ประกอบด้วยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ
 3. พวกที่มีสติปัญญาปานกลางทั่วไป (เนยยะ) พวknี้สามารถเรียนรู้ได้โดยอาศัย
รายละเอียดปลีกย่อยพร้อมทั้งตัวอย่าง การแสดงและการพิสูจน์ทดลองด้วยตนเอง
 4. พวกที่มีสติปัญญาต่ำ (ปทบรมะ) พวknี้ไม่สามารถเรียนรู้หรือเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้

ในขณะศึกษา ต้องใช้เวลานาน และวิธีการต่าง ๆ อีกมาก และรู้ได้เฉพาะพยัญชนะหรือถ้อยคำ แต่ไม่สามารถเข้าใจเนื้อความหรือความหมายได้

พระพุทธเจ้าได้ทรงแบ่งมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท โดยอาศัยเกณฑ์การกระทำของเขามาก คือ คนพาล และมัตติ คนพาล คือ คนที่อ่อน懦 อ่อนสติ อ่อนปัญญา อ่อนความคิด คือ ไม่คิดหริเริ่มสร้างสรรค์ชีวิตให้ดีกว่าภาวะเดิม อ่อนสติ คือ ไม่มีกำลังพอจะปลูกตนให้ตื้นตัว ตื้นใจได้อ่อนปัญญา คือ ไม่มีปรีชาสอดส่องให้รู้ดี รู้ช้า หรือรู้เหตุ รู้ผล เป็นมนุษย์มีชีวิตอยู่แค่ลมหายใจเท่านั้น

คนพาลมีลักษณะ คิด พูด และทำแต่สิ่งไม่ดี

มัตติ คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตไปด้วยปัญญา รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักบุญ คุณ โทษ และดำเนินชีวิตไปในทางกุศลกรรม ลักษณะของมัตติ มีปกติ คิด พูด และทำแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์

มนุษย์ในอุดมคติของพุทธศาสนา มนุษย์ในอุดมคติของพุทธศาสนาที่สมบูรณ์ที่สุดคนนี้ คือ พระอรหันต์

สรุปเรื่องมนุษย์ตามหลักพุทธศาสนา

1. การที่พุทธศาสนาอธิบายว่า "มนุษย์" เป็นปรากฏการณ์ชีวิตอย่างหนึ่งของโลกได้ให้แนวคิด พื้นฐานที่สำคัญว่า "พุทธศาสนาในเบื้องหนึ่งมีลักษณะเป็น "มนุษย์นิยม"

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม เป็นแนวความคิดที่ได้รับการสนับสนุนจากหลักธรรมที่ว่าความเจริญและความเลื่อมล้ำก็เกิดมาจากการมนุษย์แห่งสัน

2. พุทธศาสนาพยายามรับความสำคัญของสสารและจิต เพราะมนุษย์มีชีวิตประกอบด้วยร่างกายและจิตใจ

3. พุทธศาสนาเน้นเรื่อง เสรีภาพของมนุษย์ คือ มนุษย์มีร่างกายอยู่ภายนอกกายให้กับธรรมชาติ ส่วนจิตใจของมนุษย์ต้องการเสรีภาพทางความคิด การกระทำ และการพูด แค่ในขณะเดียวกัน ต้องมีความรับผิดชอบในการคิด การทำ และการพูดอีกด้วย

4. พุทธศาสนาเน้น ความจำเป็นของพื้นฐานของมนุษย์ คือ มนุษย์ต้องมีศีล 5 และธรรม 5 คั้นนั้น ศีลธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของสังคม

5. การที่พุทธศาสนาจำแนกมนุษย์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยอาศัยหลักธรรมนี้ นับ

ว่า เป็นความคิดที่ถูกต้องที่สุด เพราะการจำแนกมนุษย์โดยอาศัยความมั่นคง หรือความยากจนเป็นการจำแนกตามผล

ทั้งหมดคนี้ให้แนวคิดอีกประการหนึ่งว่า ผู้มีความแตกต่างกันทางทรัพย์สิน แต่เป็น "คนดี" ตามทัศนะของพุทธศาสนา ย่อมสามารถจะร่วมมือกันสร้างความสุข ความเจริญให้แก่ส่วนตัวและสังคมได้ โดยที่ผู้มั่นคงจะดำรงตนเป็นหลักทางเศรษฐกิจ บำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคคลที่ยากจน และผู้ที่ยากจนจะทำหน้าที่ตอบสนองโดยอาศัยหลักธรรมเป็นจุดร่วม

ความหมายของมนุษย์ตามหลักศาสนาฝ่ายเทวนิยม อันได้แก่ ศาสนาคริสต์และอิสลาม แนวความคิดของศาสนาคริสต์ถือว่า มนุษย์และจักรวาลมีความลับพันธ์กันในฐานะที่เป็นฉาวยาของพระเจ้า

สำหรับผู้ที่เข้าถึงพระเจ้าแล้ว พิจารณาเห็นว่า "มนุษย์เป็นจักรวาลเล็ก อันเป็นรูปแบบของจักรวาลใหญ่" สิ่งที่คำกว่าอยู่มารับใช้สิ่งที่สูงกว่า แร่ธาตุ พืช สัตว์ รับใช้มนุษย์ ในเวลาเดียวกัน แร่ธาตุ พืช สัตว์ และมนุษย์ต้องรับใช้พระเจ้า

ผู้เข้าถึงพระเจ้า (Mystician) ได้จำแนกความลับพันธ์ของมนุษย์และจักรวาลที่มีต่อพระเจ้า ออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การมั่สการ (Worship)
2. ความรัก (Love)
3. การรับใช้ (Service)
4. ความรับผิดชอบ (Responsibility)

1) การมั่สการ มนุษย์ "ต้องใช้ทุกลสิ่งที่พระเจ้าสร้างมาเพื่อจะได้รักษาและสรรเสริฐพระเจ้า" มนุษย์เป็นศูนย์กลางของสรรพสิ่ง สรรพสิ่ง "เป็นมือหรือผู้օอ护ษา" เพื่อมนุษย์ไปหาพระเจ้า

2) ความรัก พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์และโลกด้วยพระหัตถ์ของพระองค์ แต่ไม่ได้ทอดทิ้งให้อยู่ในโลกที่ซ้ำชา ดังนั้น มนุษย์จึงควรรักพระเจ้า และอยู่ในโลกของพระเจ้า

3) การรับใช้ บรรดาสิ่งที่พระเจ้าได้ทรงสร้างมา มนุษย์ "เป็นสิ่งสูงศักดิ์ที่สุด" จะนั่งสิ่งอื่น ๆ ต้องรับใช้มนุษย์และมนุษย์ต้องรับใช้พระเจ้า แต่ในบรรดามนุษยชาติ "มนุษย์ทุกคนต้องมีความเคราะห์ซึ่งกันและกัน รักษาความเป็นเอกภาพและสันติภาพ" นอกจากนี้ มนุษย์จำเป็นต้องรักภรรยาซึ่งกันและกัน

4. ความรับผิดชอบ มุ่งย์ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งทั้งหลายรอบตัวเรา รวมทั้งเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ความรับผิดชอบจะเพิ่มขึ้นเมื่อสิ่งทั้งหลายเพิ่มขึ้นในปริมาณและคุณภาพ อันเป็นผลของวิถีทางการของโลก

มนุษย์เป็นนายเหนือจักรวาล จึงทำให้มนุษย์มีความรู้สึกว่า ตนเองเป็นผู้ท้า เป็นนายเหนือจักรวาล

มนุษย์ที่สมบูรณ์ จุดหมายปลายทางแห่งชีวิตของชาวคริสต์ คือ ความสมบูรณ์แห่งความเป็นมนุษย์ ความสมบูรณ์นี้ จะพบได้ในพระเจ้าผู้เป็นหัวนำแห่งชีวิต เป็นต้นกำเนิดและเป็นจุดหมายปลายทาง "จะเป็นผู้บริบูรณ์ เมื่อพระบิดาเจ้าในสรรศ"

ความหมายของมนุษย์ตามแนวความคิดของศาสนาอิสลาม

ธรรมชาติและจุดหมายปลายทางของมนุษย์ในคัมภีร์อัล-กุรอาน ความหมายมนุษย์ที่สมบูรณ์ของมนุษย์เป็นการเขื่อมโยงระหว่างชีวิตในโลกนี้กับชีวิตหน้า

ขั้นตอนของชีวิตมนุษย์ได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

1. ชีวิตในครรภ์
2. ชีวิตในโลกนี้
3. ชีวิตในโลกหลังการตายก่อนพ้นชีน
4. ชีวิตในโลกหน้าหรือชีวิตในวันพื้นชีน

เมื่อมนุษย์ออกมากจากครรภ์มีชีวิตอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง จนตายเป็นครั้งที่สองในโลกนี้ หลังจากตายตับมนุษย์จะมีชีวิตต่อไปในโลกหลังการตายก่อนพ้นชีนในโลกนี้เป็นล้วนโลกแล้วมนุษย์ก็กลับมีชีวิตใหม่พื้นชีนใหม่

ชีวิตและอนาคตของมนุษย์ในโลกหลังการตายก่อนพ้นชีน และในโลกหน้าจะคืออะไร เป็นสุข หรือเป็นทุกข์ เป็นผลแห่งความประพฤติของเขานในโลกนั้นเอง

ค่าของมนุษย์หรือกลุ่มนักค้ายาอะไร?

ตามหลักศาสนาอิสลามได้แสดงการวัดคุณค่าของมนุษย์หรือกลุ่มนักค้ายาไว้ว่า อาศัย เกณฑ์ความประพฤติหรือจริยกรรมที่กลลักษณ์ทรงประทานมาให้ ไม่ใช้วัดด้วยเชื้อชาติ เพศ ภาษา ผิวพรรณ ระดับการศึกษา ตำแหน่งการงาน ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือลิ้งอื่นใด

คุณลักษณะสำคัญที่มีนัยสำคัญสร้างขึ้นตามคุณลักษณะของอัลลอฮ์มี 53 ประการ แต่ขอนำ
มากถ้าในที่นี้เฉพาะคุณลักษณะที่สำคัญ 10 ประการ ส่วนรายละเอียดโปรดดูในหนังสือเรื่อง^๔
"มุญญ"

1. เป็นผู้มีเมตตา กรุณา
 2. เป็นผู้มีอำนาจและมีความสามารถสูง
 3. เป็นผู้นำในการปกครองและทำหน้าที่อย่างดีเลิศ
 4. เป็นผู้ทรงความรู้และเฉลียวฉลาด
 5. เป็นผู้มีความอดกลั้น และให้อภัยเสมอ
 6. เป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้ดื่นอยู่เสมอ
 7. เป็นผู้รอบอ้อมอารี และอ่อนโยนละมุนละไม
 8. เป็นผู้มีความยุติธรรมและเที่ยงธรรม
 9. เป็นผู้บริสุทธิ์ปราศจากมลทิน
 10. เป็นผู้ควรแก่การสรรเสริญและการแก่การสรรเสริญ
-

ตอนที่ 2

สรุปกำเนิดและความหมายของมนุษย์ ตามหลักศาสนาและปรัชญา

1. ตามหลักศาสนาพราหมณ์ถือว่ามนุษย์เกิดจากอะไร?
- พระพรหม
2. คำว่า "ศิวลึงค์" หมายถึงอะไร?
- พระศิวะผู้สร้างโลกและมนุษย์
3. ตามหลักศาสนาพุทธถือว่ามนุษย์เกิดจากอะไร?
- ธรรมชาติ และวิวัฒนาการในครรภ์
4. คำว่า "อุดุน尼ยาม" เป็นประภาการณ์ธรรมชาติได้แก่อะไรบ้าง
- ลม น้ำ อวากาศ และฤก్ษากล
5. คำว่า "จิตนิยาม" ได้แก่อะไร?
- กฎธรรมชาติเกี่ยวกับการทำงานของจิต
6. คำว่า "ธรรมชาตินิยาม" ได้แก่อะไร?
- กฎแห่งเหตุและผลที่มีอยู่ในประภาการณ์ทุกประเภท
7. ตามหลักศาสนาคริสต์ถือว่ามนุษย์เกิดจากอะไร?
- พระเจ้าผู้สร้างโลกและมนุษย์
 - a. พระเจ้าสูงสุดในศาสนาคริสต์ชื่ออะไร
- พระยะໂຫوا
9. มนุษย์คู่แรกที่พระเจ้าทรงสร้างชื่ออะไร
- อะดัมและอี้娃
10. ตามหลักศาสนาอิสลามถือมนุษย์กำเนิดมาจากอะไร?
- พระเจ้าคือ อัลลอห์ ทรงสร้างมนุษย์และสากลจักรวาล
11. เชเกล นักปรัชญาจิตนิยมได้ให้ความหมายของมนุษย์ไว้อย่างไร?
- มนุษย์เป็นสัตว์สังคม

12. ตามทัศนะของเชเกล ความเป็นมนุษย์จะมีความหมายได้เพราอะไร?
- เพราะมีความผูกพันอยู่กับรัฐในฐานะเป็นพลเมือง
13. อะไรคือจุดหมายปลายทางของมนุษย์ ตามทัศนะของเชเกล
- เสรีภาพ
14. เพลโต นักปรัชญาจินนิยมได้ให้ความหมายของมนุษย์ไว้อย่างไร?
- ธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีอยู่ 2 อย่างคือ จิตกับร่างกาย
15. เพลโตได้เปรียบเทียบจิตกับร่างกายเหมือนอะไร?
จิตของมนุษย์เปรียบเหมือนสารถีขั้นรถ ร่างกายเปรียบเหมือนรถ
16. มนุษย์มีความต้องการ แสดงถึงมนุษย์มีจิตภาคใจในปรัชญาของเพลโต
- ภาคตัวหา
17. จิตภาคใจในปรัชญาของเพลโตที่มีความสำคัญมากที่สุด
- ภาคเหตุผล เพราะมนุษย์มีเหตุผลและรู้จักคิดจึงแตกจากสัตว์
18. การที่มนุษย์มีคุณธรรมและมีปัญญา แสดงว่ามนุษย์มีจิตภาคใจ
- ภาคเหตุผล
19. นี่ที่เซ่นักปรัชญาจินนิยมได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับมนุษย์ไว้อย่างไร?
- มนุษย์มีเจตจำนงที่จะเชื่อและมีเจตจำนงที่จะมีชีวิตอยู่
20. อะไรคือจุดมุ่งหมายของมนุษยชาติ ตามทัศนะของนีทเซ่น?
- การพัฒนามนุษยชาติไปสู่ความเป็น Superman
21. คุณสมบัติของ Superman คืออะไรบ้าง
- มีอุคุกรณ์, มีอำนาจ มีเหตุผล มีวิญญาณที่สูงส่ง มีความกล้าหาญ มีการเสียสละ และมีความพยายามที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ
22. ยอดส์ นักปรัชญาชาวอังกฤษมีทัศนะเกี่ยวกับมนุษย์อย่างไรบ้าง?
- มนุษย์ทกอยู่ภายใต้กฎหมายชาติ 2 ประการคือ การพยายามสร้างสันติภาพและการป้องกันตนเอง เพื่อสันติภาพ

23. ตามหลักศาสนาคริสต์ ถือว่ามนุษย์จักรวาล มีความสัมพันธ์กันในฐานะ เช่นไร
- ฐานะที่เป็นเจ้าของพระเจ้า
24. ผู้ที่เข้าถึงพระเจ้า เรียกว่าอะไร?
- Mystician
25. มนุษย์และจักรวาลมีความสัมพันธ์กับพระเจ้าด้วยการแสดงออกในลักษณะใดบ้าง?
- การฟังเสียง, ความรัก
- การรับใช้, ความรับผิดชอบ
26. จุดหมายปลายทางแห่งชีวิตของชาวคริสต์คืออะไร?
- ความสมมุติแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะพบได้ในพระเจ้าผู้เป็นทั้งชารแห่งชีวิตและเป็นศัณ
กำเนิด และเป็นจุดหมายปลายทาง
27. ขั้นตอนของชีวิตมนุษย์ตามหลักศาสนาอิสลามแบ่งออก เป็นกี่ขั้นตอน
- 4 ขั้นตอน
- ชีวิตในครรภ์, ชีวิตในโลกนี้
- ชีวิตในโลกหลังการตายก่อนพ้นชีวิต
- ชีวิตในโลกหน้า หรือชีวิตไม่พ้นชีวิต
28. ตามหลักศาสนาอิสลาม ชีวิตและอนาคตของมนุษย์ในโลกหลังการตายก่อนพ้นชีวิต และในโลก
หน้า จะคือหรือเลว มีผลสืบเนื่องมาจากการใด
- ความประพฤติของมนุษย์ในโลกนี้นั่นเอง
29. ตามหลักศาสนาอิสลาม ค่าของมนุษย์วัดด้วยอะไร?
- เกณฑ์ความประพฤติ หรือจริยธรรมที่อัลลอห์ทรงประทานมาให้
30. ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลามมีลักษณะ เหมือนกันอย่างไร?
- ทั้งสองศาสนา เป็นเทวนิยม